VOORSCHRIFT

VOOR DE

SCHIETOEFENINGEN

MET HET

GEWEER MET KLEIN KALIBER

BIJ DE

INFANTERIE.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-43

IA.

RUSCHE.

R.

126 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI - 43

VOORSCHRIFT

VOOR DE

SCHIETOEFENINGEN

MET HET

ACHTERLAADGEWEER KLEIN KALIBER

BIJ DE

INFANTERIE.

UITGEGEVEN OP LAST VAN HET DEPARTEMENT VAN OORLOG.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

BATAVIA,
ALBRECHT & RIJSCHE,
1892.

BAT
GENOOTSCH

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

BLADZ.

I.	Grondslag van het onderricht en algemeene bepalingen	1
II.	Materieel en inrichting der schietbanen	13
III.	Voorbereidende oefeningen	28
IV.	De schietoefeningen	48
V.	De schietregels	77
VI.	Premiën, prijsschieten en onderscheidingsteekenen	86
VII.	Het schietregister	95
Modellen		99

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29-06-2010

Nomor Induk : 539/PM-MUSEUM/10

BIB - ID :

ITEM - ID : 00003795898

Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

I.

GRONDSLAG VAN HET ONDERRICHT EN ALGEMEENE BEPALINGEN

§ 1. Het doel van de schietoefeningen is de Infanterie geoefendheid te doen verkrijgen voor een goed gebruik van haar vuurwapen in het gevecht; daarom behooren deze oefeningen tot hare gewichtigste dienstverrichtingen.

§ 2. Met inachtneming van de bepalingen van dit *Voorschrift*, worden de oefeningen door den compagnies- (detachements-) commandant geregeld; hij ziet toe dat het onderricht in alle onderdeelen met de meeste zorg wordt gegeven.

Het schietonderricht moet met bijzondere aandacht door de korpscommandanten geleid en door de afdeelings- en gewestelijke militaire commandanten nagegaan worden.

§ 3. De officieren moeten grondig bekend zijn met den geheelen inhoud van dit *Voor-*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

schrift en daarin onderricht kunnen geven; zij moeten trachten eene zoodanige geoefendheid als schutter te verkrijgen, dat zij in staat zijn geweren in te schieten en deze, als ook de munitie, door proefschoten te beoordeelen.

§ 4. De Europeesche onderofficieren moeten eenig begrip hebben van de *theorie van het schot.*

Het Europeesch kader en de niet-Europeesche onderofficieren moeten de *voorbereidende oefeningen* kunnen onderwijzen en de schietregels kennen betreffende het *gezamenlijk* vuur op *kleine* [1] afstanden (§ 159).

Al het kader moet bekend zijn met de schietregels betreffende het *individueele schot* (§ 154) en met den dienst in den waarnemingspost.

Van den soldaat wordt geen theoretische kennis gevorderd; zijn vorming tot schutter moet practisch geschieden.

§ 5. Met het oog op het hooge gewicht van het onderricht, en wijl bevredigende uitkomsten niet verkregen kunnen worden, indien het

[1] Voorschrift voor het gevecht van de Infanterie. § 20.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

onderwijzerspersoneel niet behoorlijk onderlegd is, moet door de korps- en detachementscommandanten aan de opleiding van de officieren en van het kader, en wat het laatste betreft, in het bijzonder van de Europeesche onderofficieren, eene groote opmerkzaamheid worden gewijd.

§ 6. Ook ten aanzien van het schieten geldt, dat de onderwijzer in den regel niet naar eisch aan *anderen* kan leeren, wat hij zelf niet behoorlijk weet uit te voeren.

De onderwijzer moet meermalen zelf de richt- en aanslagoefeningen uitvoeren, om de vaardigheid daarin te behouden en te verhoogen.

Hij oefent door zijn persoonlijk optreden grooten invloed uit op de vorderingen van den man in het schieten. Hij moet door geduld en welwillende terechtwijzingen, belangstelling trachten op te wekken en met de eigenaardigheden van den schutter en zijne lichamelijke en geestelijke ontwikkeling rekening houden, opdat zenuwachtigheid voorkomen en lust en liefde voor het schieten aangekweekt en onderhouden worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 7. De officieren moeten zich in het schieten met het geweer oefenen. Deze oefeningen worden door de korps- (detachements-) commandanten geregeld en behooren in ruimen zin te worden opgevat.

Om juist te leeren schieten, hebben de oefeningen op de kortere afstanden de voorkeur.

De schietoefeningen der officieren kunnen worden afgewisseld door theorieën of voordrachten over het schot, de vuuruitwerking, de vorderingen op het gebied der wapen-techniek en andere geweer- of schietvraagstukken.

§ 8. De oefeningen van den troep hebben *compagniesgewijze* plaats. De compagniën (detachementen) nemen steeds zoo sterk mogelijk aan de schietoefeningen deel. Alle militairen—uitgezonderd die, welke met de revolver zijn bewapend—schieten bij de compapnie, waartoe zij behooren. Bij alle oefeningen gebruikt een ieder zooveel mogelijk zijn eigen geweer.

§ 9. De oefeningen van den troep worden onderscheiden in de *voorbereidende* oefeningen en de *schietoefeningen*; de laatste in *individueele* en *gezamenlijke* schietoefeningen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij de *individueele* schietoefeningen schiet de man *afzonderlijk*; bij de *gezamenlijke* in eene *afdeeling* (groep, sectie, enz.).

§ 10. De grondslag voor het vormen van goede schutters ligt in de *voorbereidende oefeningen*.

De schietoefeningen kunnen geen voldoende vruchten afwerpen, indien niet de meeste zorg aan de voorbereiding is besteed; daarom moeten de voorbereidende oefeningen aan recruten stelselmatig onderwezen worden, en gaan zij het schieten naar de schijf vooraf.

Voor het kader en de afgerichte manschappen zijn deze oefeningen een werkzaam middel om de verkregen geoefendheid te onderhouden en de gebreken in de houding te verbeteren gedurende den tijd, dat niet naar de schijf geschoten wordt.

§ 11. De *individueele* schietoefeningen hebben ten doel den officieren, onderofficieren en minderen den hoogst mogelijken graad van bedrevenheid in het schieten te doen verkrijgen en onderhouden, de toepassing der regels voor het gebruik der vizieren en het nemen van het mikpunt te leeren en met

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de aanwending van het geweer in alle houdingen vertrouwd te maken.

§ 12. In het belang eener stelselmatige opleiding worden de *individueele* schietoefeningen verdeeld in: de oefeningen der 2e (laagste) *klasse*, der 1e *klasse* en der *scherpschutters*.

§ 13. De oefeningen der 2e *klasse* hebben met de *gezamenlijke* schietoefeningen ten doel, den soldaat het hoogst noodige te leeren, om hem in het vuurgevecht te kunnen gebruiken.

§ 14. De oefeningen der 1e *klasse* dienen om de individueele bedrevenheid in het schieten op te voeren en tot het vormen van scherpschutters.

§ 15. De *scherpschuttersoefeningen* hebben ten doel de geoefendheid van de scherpschutters te onderhouden en te verhoogen.

§ 16. Tot aanmoediging van den lust en ijver in het schieten dient o. a. het *prijsschieten*, waarbij de schutters in de gelegenheid

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zijn zich te onderscheiden en een schietprijs te verwerven.

§ 17. Aangezien in de werkelijkheid meestal met *afdeelingen* geschoten wordt, kunnen de *individueele* schietoefeningen grootendeels als *voorbereiding* worden beschouwd van de *gezamenlijke*, en zijn het deze, welke rechtstreeks leiden tot het doel, dat men zich in hoofdzaak met de schietoefeningen voorstelt.

Zij dienen om de officieren en het kader met de vuurleiding vertrouwd te maken, den soldaat te oefenen in het vuren met anderen *gezamenlijk*, zoomede om hem vertrouwen in dit vuur te geven en onderwerping te leeren aan de vuurdiscipline.

Zij worden onderscheiden in de *gewone* gezamenlijke schietoefeningen en het *gevechtsschieten*.

De *gewone* gezamenlijke schietoefeningen worden onderscheiden in *salvovuur in gesloten orde* en *vuur in verspreide orde*.

Het *gevechtsschieten* is eene gevechtsoefening met *scherpe* patronen.

§ 18. Het gedeelte van het jaar, waarin

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de schietoefeningen gehouden worden, heet het *schietseizoen*.

Dit vangt aan zoo mogelijk op den 1en Februari en uiterlijk den 1en Maart ter beoordeeling van den Plaatselijken- of Plaatselijk Militairen commandant, in verband met den toestand van het schietterrein en de weersgesteldheid.

§ 19. Behoudens de bevoegdheid van den korpscommandant, bedoeld in § 89, worden in den regel gedurende de eerste *twee* maanden van het schietseizoen *vijf individueele*, doch geen *gezamenlijke* en in de *zes* volgende maanden *drie individueele* en *twee gewone gezamenlijke* schietoefeningen per maand gehouden.

Na de laatste oefening in de 8ste maand is de tijd gekomen voor het *gevechtsschieten*, gevolgd door het *prijsschieten*, hetwelk vóór het einde van November moet afgeloopen zijn,

De eerste maand van het schietseizoen zal gerekend worden aan te vangen met den datum der opening van dat seizoen en te eindigen op den overeenkomstigen datum der volgende maand; enz. enz.

§ 20. De *voorbereidende oefeningen* worden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gehouden in *klein tenue* met het geweer; de *individueele schietoefeningen* in *exercitietenue;* de *gezamenlijke schietoefeningen* in den regel in *exercitietenue,* bij uitzondering in *marschtenue.*

Het voor den dienst in den waarnemingspost aangewezen personeel rukt zonder ransel uit; of en in hoever het gewapend uitrukt, wordt door den compagniescommandant bepaald; het schiet in de tenue, waarin het zijn corvée verricht.

§ 21. Bij het individueel onderricht is de meest geschikte plaats van den onderwijzer in het algemeen rechts voorwaarts van den schutter.

Dáár zijn de fouten in de houding, de ligging van het geweer, het aftrekken, enz. het gemakkelijkst waar te nemen, Het innemen van eene andere plaats is intusschen niet uitgesloten.

§ 22. Bij alle oefeningen wordt toegezien dat de lading juist en snel wordt uitgevoerd.

§ 23. Op gevechtsdoelen en ook op alle *tactische* schijven is de richting altijd op den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

voet (den voor den schutter zichtbaren onderrand) van het doel.

§ 24. Het richten geschiedt steeds met *gestreken* korrel.

§ 25. Alle oefeningen op commando's worden aangevangen, uitgevoerd en voor zooveel noodig ook gestaakt, zooals in het exercitiereglement bepaald is.

Ook bij het *individueel* onderricht behooren de commando's *Aan* en *Vuur* elkander op te volgen met tusschenpoozen als bij het salvovuur eener afdeeling, en moet worden toegezien, dat het aftrekken zoo geleidelijk mogelijk plaats heeft.

Tegen het voortrekken moet worden gewaakt.

§ 26. Voor de hoeveelheid munitie waarover jaarlijks beschikt kan worden en voor de aanvraag, enz. daarvan, wordt verwezen naar *Tarief* No. 26 en de *Regelen voor het beheer van het materieel bij het Departement van Oorlog*.

§ 27. Behalve, zoo noodig, voor de *voorbereidende oefeningen* en die bedoeld in § 217

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

Recrutenschool, dienen de *losse* patronen bij gevechts- en velddienstoefeningen, tot toepassing van het individueele schot, tot oefening in de vuurleiding en de vuurdiscipline, zoomede om de tegenpartij te markeeren dan wel om aan de partijen een meer duidelijke voorstelling te geven van hun wederzijdsch optreden.

Met uitzondering van een gedeelte, dat voor korpsoefeningen bestemd kan worden, is deze munitie ter beschikking van den compagniescommandant, die het medenemen en gebruik daarvan regelt.

§ 28. De teruggevonden kogels en ledige hulzen worden in de magazijnen van oorlog ingeleverd. Het lood en messing moeten vóór de inlevering behoorlijk worden gereinigd, d. w. z., zooveel mogelijk van vuil, zand, enz. ontdaan.

§ 29. Het bij Tarief No. 46c- § 28, vastgesteld bedrag mag tot geen ander doel, dan tot het uitbetalen van premiën bij de *voorbereidende oefeningen* en bij de *schietoefeningen* worden aangewend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het bedrag dier premiën wordt door den compagniescommandant bepaald, de uitbetaling heeft op denzelfden dag der oefening plaats.

Aan manschappen in de 2e klasse van militaire discipline worden de behaalde premiën eerst na ontslag uit die klasse uitbetaald.

§ 30. Wanneer een geweer een te groote spreiding heeft, moet het door den geweermaker onderzocht, en zoo het voor de trefkans onherstelbare gebreken blijkt te hebben, afgekeurd worden.

§ 31. Het deelnemen uit naam van een korps aan een schietwedstrijd van bijzondere vereenigingen, *waarbij niet volgens de bepalingen van dit Voorschrift geschoten wordt*, is verboden.

§ 32. Aan het *Voorschrift* mag niets veranderd worden en aan den zin daarvan niets worden toegevoegd; waar vrijheid is gelaten, mag die niet worden beperkt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

II.

MATERIEEL EN INRICHTING DER SCHIETBANEN. (1)

MATERIEEL.

§ 33. Voor elke baan moet kunnen worden beschikt over:

a. een driemansschijf nº. 1;
b. een driemansschijf nº. 2;
c. een figuurschijf;
d. een kopschijf;

(*a*, *b*, *c*, *d*: *tactische* schijven.)

e. een cirkelschijf (schijf voor het *juistheidsschot*);
f. een aanwijsstok met seinvlag;
g. stijfsel, kwast en papier.

Bovendien zijn noodig: voor elke compagnie en voor elk detachement ten minste *twee groepsschijven* van 1.60 M., *twee* van 1.10 M. en *twee* van 0.50 M. hoogte (*tactische* schijven).

In garnizoenen waar geene beweegbare

(1) Zie het bijvoegsel van het voorschrift voor de schietoefeningen met het achterlaadgeweer klein kaliber bij de Infanterie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

schijfinrichtingen bestaan, moet een wagentje voor de in beweging te houden schijf aanwezig zijn.

§ 34. De schijven bedoeld bij *a*, *b*, *c* en *d*, bestaan uit een bamboezen raam, waarvan de staanders eenige decimeters beneden uitsteken om in bamboezen kokers of aangepunt in den grond gestoken te worden; de onderkant moet op den beganen grond rusten.

De ramen worden met eene genoegzaam stevige stof (linnen, katoen, keper, enz.) bekleed, waarover wit papier geplakt wordt.

Ten einde ook op minder effen terreinen den onderkant van de figuur voor den schutter in alle houdingen zichtbaar te doen blijven, wordt aan de benedenzijde over de geheele breedte dezer schijven een, in kleur zooveel mogelijk met den grond overeenkomende, strook geplakt, welke bij de driemansschijven 0.20 M. en bij de figuur- en kopschijf 0.10 M. hoog is.

Boven deze *grondstrook* worden op de eerstgenoemde *drie* zwarte figuren en op de beide laatstgenoemde één zwarte figuur aangebracht.

Voor het afteekenen der figuren wordt van een mal gebruik gemaakt (fig. 1).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

a. De *driemansschijf No.* 1 (fig. 2) is 1.50 M. breed en 1.60 M. hoog; op 0.30 M. van den bovenkant wordt over de geheele breedte der schijf eene horizontale streep ter breedte van 0.02 M. aangebracht. De figuren stellen manschappen in *knielende* houding voor en hebben eene hoogte van 1.10 M.

b. De *driemansschijf No.* 2 (fig. 3) is 1.50 M. breed en 1.80 M. hoog. De figuren hebben eene hoogte van 1.60 M. en stellen manschappen in *staande* houding voor.

c. De *figuurschijf* (fig. 4) heeft eene breedte van 0.50 M. en eene hoogte van 1.20 M.; de figuur stelt een man in *knielende* houding voor.

d. De *kopschijf* (fig. 5) heeft eene breedte en eene hoogte van 0.50 M.; de figuur stelt een man voor, die in liggende houding schiet.

§ 35. De *cirkelschijf* (fig. 6) is 1 M. hoog en breed. Uit het midden van de schijf als middelpunt zijn met *zwarte* lijnen van 1 centimeter breedte 5 cirkels getrokken met stralen van resp. 1, 2, 3, 4 en 5 decimeters.

De binnenste cirkel heeft eene waarde van 5, en de ringen hebben, van binnen naar bui-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ten gaande, eene waarde van 4, 3, 2 en 1 punten.

De schijf is verder verdeeld in drie strooken waarvan de middelste, breed 4 decimeters, *wit* is, en de beide buitenste, elk breed 3 decimeters, de kleur van den kogelvanger krijgen. Tot mikpunt dient een *zwarte roos* van 2 decimeters middellijn, die rakende aan het middelpunt der schijf, gedeeltelijk in ring 5 en in ring 4 is geplaatst.

De staanders zijn zoodanig ingericht, dat de schijf in twee standen kan worden geplaatst, en in elken stand het mikpunt op 1 M. boven den grond komt.

§ 36. De *aanwijsstok met seinvlag* (fig. 7) bestaat uit een stok van ongeveer 1 M. lengte, voorzien van een rond schijfje van 0.10 M. middellijn, aan de eene zijde *wit* en aan de andere zijde *zwart*. Aan den stok is onder het schijfje een lap rood katoen, van 0.40 M. in het vierkant, bevestigd.

§ 37. Het *wagentje* (fig. 8) *voor de in beweging te houden schijf* bestaat uit eene plank op vier wieltjes; het wordt door middel van

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

trekkoorden, die aan den voor- en achterkant bevestigd zijn, in beweging gebracht.

Tot plaatsing van de figuurschijf zijn twee gaten in de plank gekapt en wordt, zoo noodig, een bamboezen of houten steun aan de achterzijde van de schijf aangebracht.

§ 38. De *groepsschijven* zijn 4 M. lang, ververvaardigd van eene stevige stof, (linnen, katoen, keper) met papier beplakt en van figuren voorzien. Zij kunnen op bamboezen ramen gespijkerd, dan wel aan in den grond geplaatste palen bevestigd worden.

Een *gesloten groep* wordt voorgesteld:

a. in knielende houding, door één schijf van 1.10 M. hoogte;

b. in staande houding, door één schijf van 1.60 M. hoogte; dan wel door één schijf van 1.10 M. en één van 0.50 M. hoogte, aaneensluitend boven elkander bevestigd.

Een *verspreide groep* wordt voorgesteld:

in liggende houding, door twee groepsschijven van 0.50 M. hoogte, naast en tegen elkander te plaatsen.

in knielende (staande) houding, door twee schijven sub *a.* (*b.*) naast en tegen elkander

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

te plaatsen. Een verspreide groep, die *geopend* is, wordt niet door *groepsschijven*, maar door een zeker aantal *kop-* of *figuur-*schijven voorgesteld.

De *gesloten* knielende (staande) *sectie* wordt voorgesteld door *twee* groepsschijven sub *a.* *(b.)* naast en tegen elkander te plaatsen, het *gesloten peloton* door twee schijven, die elk een gesloten sectie voorstellen.

Een sectie in *verspreide* orde, een gesloten afdeeling *liggende*, een compagniescolonne, enz. worden voorgesteld door de noodige schijven van de bepaalde hoogte met de vereischte tusschenruimten en afstanden op te stellen.

§ 39. Bij elke compagnie en elk detachement moeten voorts aanwezig zijn:

a. een richt- en schietbok;
b. een richtingscontroleur;
c. een meetkoord;
d. eenige doelschijfjes;
e. eenige driehoekjes met steel;
f. een *witte* schijf.

a. De *richt- en schietbok* (fig. 9) bestaat uit: het voetstuk;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de bovenplaat;
den richttoestel, en
de stelblokjes.

Het *voetstuk* staat op 3 beenen, van onderen vereenigd door 3 richels en van boven door eene plank (onderplaat), waarin 2 langwerpig-vierkante gaten zijn gesneden tot doorlating van de geleiders. Aan de rechterzijde van de onderplaat zijn 2 krammen, waaraan door middel van een eind bindtouw 2 vierkante pennen worden bevestigd, die in de gaten der geleiders passen. Vier onder de plank aangebrachte klossen versterken en verlengen bovenvermelde langwerpig-vierkante gaten.

De *bovenplaat* heeft aan het vooreinde 2 rond bijgewerkte ijzeren stangen, waartusschen de stelblokjes op elkander worden gestapeld. Ongeveer in het midden der plaat bevindt zich een met ijzer beslagen rond gat en aan het achtereinde een cirkelvormig ijzeren regel. Aan den onderkant zijn nabij de uiteinden houten geleiders aangebracht, waarin vierkante gaten voor de pennen zijn gesneden.

De *richttoestel* is samengesteld uit een plankje, een stelwig, een klos en eene vork.

Het plankje is aan den onderkant voorzien

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van een ijzeren pin, die in het gat van de bovenplaat past, en van een cirkelvormig ijzeren regel, die ter vermindering der wrijving over den regel van de bovenplaat schuift. Aan den bovenkant is in de richting der lengte, een van plaatijzer voorziene gleuf ingesneden, waarin de stelwig past.

De stelwig is van onderen met plaatijzer beslagen en heeft aan het vooreinde eene verhooging, die bij het schieten het uitvallen der wig belet.

De klos, op het plankje door middel van houtschroeven bevestigd, heeft in de richting van de verticaal een vierkant uitgesneden gat voor den steel der vork, en van onderen een naar den vorm der stelwig uitgesneden insnijding.

De vork is van boven volgens het beloop der lade uitgesneden en met laken bekleed, terwijl de steel aan de onderzijde door een hellend vlak wordt begrensd, overeenkomende met de helling der stelwig.

De *stelblokjes* hebben sponningen, die in de ijzeren stangen op de bovenplaat passen; het bovenste blokje heeft eene met laken bekleede uitholling voor het geweer. Enkele blokjes zijn aan de sponningen gedeeltelijk afgerond,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zoodat zij gemakkelijk tusschen de andere kunnen worden geschoven of uitgenomen.

De hoogte van den richt- en schietbok kan naar de lengte van den schutter worden geregeld door het op- en neerschuiven van de geleiders.

Als de richttoestel op den bok geplaatst is, kan daaraan in horizontale richting eene draaiende beweging gegeven worden, waarbij de pin van den richttoestel tot spil dient.

Door middel van de stelwig, welke in de gleuf van het voetstuk vóór- en achterwaarts kan worden geschoven, wordt de vork, welke tot achtersten steun voor het geweer dient in eene verticale richting op en neer bewogen.

De gewenschte helling wordt aan het geweer gegeven met behulp van de stelblokjes.

De bok wordt als *schietbok* gebezigd bij de kamerschietoefeningen, bij het inschieten van geweren en bij het onderzoek naar de hoedanigheid der munitie of de trefkans van geweren.

b. De *richtingscontroleur* (fig 10). De richtingscontroleur bestaat uit een kast met glas en een beugel met schroef.

De kast is aan de voor- en achterzijde geheel en aan de rechterzijde gedeeltelijk open.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het glas staat in diagonale richting loodrecht op den bodem der kast en wordt in dien stand gehouden door twee plaatjes, die tegen den binnenkant der opstaande zijwanden, met een reepje caoutchouc daartusschen, zijn vastgezet door schroefjes.

De beugel, onder aan de kast door twee klinknageltjes bevestigd, bestaat uit twee stukken van verschillende afmetingen, door een scharnier aan elkander verbonden, beide aan het uiteinde voorzien van een vleugel, de bovenste met gat, de onderste met moer voor de schroef met gekartelden kop.

Bij elk instrument behoort een reserveglas.

Het instrument wordt met de bovenzijde der kast horizontaal achter tegen het voetstuk van het vizier geplaatst en door middel van den beugel op het geweer bevestigd.

De schutter richt op de gewone wijze, ziende door het glas; terwijl de onderwijzer, die rechts van den schutter staat, in den spiegel een helder beeld ziet van vizier, korrel en doel, en dus kan waarnemen: op welk *punt* het geweer gericht is, of het overhelt, of het stilgehouden wordt, of de man behoorlijk dan wel met een ruk aftrekt en of hij het juiste punt van *afkomen* meldt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

c. Het *meetkoord* heeft eene lengte van 20 M. en is door knoopen in vier gelijke deelen verdeeld.

d. *Doelschijfjes* (fig. 11) hebben eene middellijn van 0.04 M. en zijn *wit*; op het schijfje is een *zwart* driehoekje aangebracht.

e. *Driehoekjes met steel* (fig. 12) zijn van blik of karton vervaardigd, het driehoekje is als onder *d.*

f. De *witte* schijf is geheel wit, 1.60 M. hoog en 0.50 M. breed.

§ 40. De aanmaak en het onderhoud der schijven en andere benoodigdheden geschiedt door de zorg der officieren van wapening; in kleine garnizoenen, door de zorg van den detachementscommandant; voor dit werk moeten, zoo mogelijk, steeds manschappen bestemd worden, die niet ten volle geschikt zijn voor den velddienst (1).

§ 41. Zonder iets aan de goede hoedanigheid der schijven te kort te doen, zullen deze op de meest voordeelige wijze vervaardigd en

(1) Voor wat betreft de verrekening van kosten voor het aanmaken en onderhouden van schietschijven wordt verwezen naar Tarief No. 46*c* § 27.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

onderhouden worden, waartoe de betrokken korps- en compagniescommandanten zullen trachten te gemoet te komen, door kosteloos afstaan van oud archiefpapier, enz.

INRICHTING DER SCHIETBANEN.

§ 42. Voor elke baan is, tot beveiliging van het waarnemingspersoneel, een waarnemingspost en waar geen gelegenheid is de schijven vóór eene natuurlijke hoogte te plaatsen, tot beveiliging van het achter gelegen terrein, een kogelvanger noodig. Ten einde op de in beweging gehouden schijf te kunnen schieten, wordt echter minstens één baan per bataljon van twee zulke posten voorzien.

Tot dekking van het wagentje moet eene ingraving worden gemaakt, zoo diep, dat de onderkant van de schijf met den beganen grond gelijk komt.

De onderlinge afstand der schietbanen mag *niet minder* dan 20 M. bedragen.

§ 43. In garnizoenen waar de formatiesterkte der Infanterie 175 man of meer bedraagt, moet één der kogelvangers eene

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bovenlengte van ongeveer 45 M. hebben, in 't midden over eene bovenlengte van 10 M. minstens 6 M. en voor het overige 4 M. hoog zijn, terwijl in garnizoenen, waar die sterkte minder dan 175 man doch meer dan 75 man Infanterie bedraagt, één der kogelvangers eene bovenlengte van ongeveer 30 M. moet hebben bij eene hoogte (over de geheele lengte) van 4 M. (1).

Daar de hierbedoelde kogelvangers ook dienen tot het houden van individueele Schietoefeningen, worden daarbij eveneens de vereischte waarnemingsposten opgericht.

De andere kogelvangers hebben eene hoogte van 4 M., zijn aan de bovenzijde 8 M. lang en aldaar evenals de bovenbedoelde 0.50 M. dik.

Alle taluds worden onder een hoek van 45° opgezet.

§ 44. De waarnemingspost wordt ongeveer 5 pas vóór en hoogtens 10 pas zijwaarts van de plaats der schijf (fig. 13) opgeworpen; hij is aan de bovenzijde 2 M. dik en 3 M. lang; terwijl de hoogte 2 M. bedraagt.

(1) Twee of meer der bestaande kogelvangers kunnen daartoe tot één doorloopende worden vereenigd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De aarde wordt goed aangestampt, onder een hoek van 45° opgezet en met zoden bekleed.

Aan de achterzijde bevindt zich een zodenbank 0.50 M. hoog en 1 M. lang. De waarnemingsposten worden zooveel mogelijk aan dezelfde zijde van de banen aangelegd.

§ 45. Ten einde groote en gevaarlijke afwijkingen van de kogels bij het aanslaan te voorkomen, moeten de banen evenals het voorvlak van de kogelvangers van steenen en andere voorwerpen gezuiverd zijn.

§ 46. Naar het aanplanten van schaduwrijk geboomte, dat niet hinderlijk is bij het schieten, moet worden gestreefd.

Ook moeten daar, waar het zonlicht hinderlijk is, verplaatsbare schermen gebruikt worden, ten behoeve van den onderwijzer, den aanteekenaar en den schutter.

§ 47. Tot het opleggen van de verschillende benoodigdheden, welke in den regel op het schietterrein moeten blijven en aldaar hersteld worden, zal een goed afgesloten bergplaats op het terrein aanwezig zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In verband daarmede en met het bepaalde in § 88 hieronder zal het plaatsen van een wacht op het schietterrein in den regel achterwege kunnen blijven, zullende daartoe echter mogen worden overgegaan, wanneer tengevolge van diefstallen van lood of materiaal, de noodzakelijkheid daarvan is gebleken.

§ 48. Jaarlijks vóór den 1^eu^ Februari moeten de schietbanen, kogelvangers, enz. door de Genie in goeden staat gebracht zijn, overeenkomstig dit voorschrift.

§ 49. Met uitzondering van het bepaalde in de 1ste alinea van § 43, moeten de bepalingen omtrent het aantal schijven, de inrichting en ligging van kogelvangers en waarnemingsposten als leiddraad worden beschouwd en kan een en ander naar de plaatselijke omstandigheden gewijzigd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

III.

VOORBEREIDENDE OEFENINGEN.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 50. Reglementair wordt alleen geschoten, nadat het geweer in den aanslag is gebracht en gericht.

Het in den aanslag brengen, richten en aftrekken worden opvolgend onderwezen; vervolgens wordt het geleerde toegepast bij de oefeningen met patronen tot kamerschietcylinders, bij het vuren met losse en bij de vóór-oefeningen met scherpe patronen.

§ 51. In de *voorbereidende oefeningen* wordt door onderofficieren en korporaals onderricht gegeven; tot het laden en aftrekken wordt daarbij, voor zoover niet anders is bepaald, van exercitie-patronen gebruik gemaakt.

§ 52. Het onderricht aan de recruten moet

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

beginnen, wanneer zij in het 2de artikel van de 2de afdeeling der Recrutenschool overgaan en wordt daarna zooveel mogelijk *dagelijks*, doch niet te lang achtereen voortgezet.

De onderwijzer zal den recruten de verschillende bewegingen verklaren en voordoen, en zijn aandacht opvolgend op de verrichtingen van ieder man vestigen.

De recruut zal niet tot eene volgende oefening overgaan, dan nadat hij de voorgaande heeft doorloopen en daarin genoeg bedreven is.

Ten einde het onderricht van het meerendeel niet op te houden, indien enkelen achterlijk geraken, zullen deze tot een afzonderlijke klasse vereenigd worden.

Op den dag van afexerceeren moeten de recruten de *voorbereidende oefeningen geheel* doorloopen hebben en overtuigt zich de korpscommandant, dat zij daarin bedreven zijn; heeft evenwel de toestand van het terrein in de maanden *buiten* het schietseizoen niet toegelaten, de *vóóroefeningen met scherpe patronen* te houden, dan zullen de recruten niettemin afexerceeren en daarna beschouwd worden in de 2e klasse van de schietoefeningen te zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

indien zij overigens voldoen aan hetgeen vereischt wordt.

§ 53. Recruten, die het linkeroog niet kunnen sluiten, terwijl het rechter open blijft, worden daarin geoefend.

Hiertoe laat men den man eerst beide oogen sluiten en daarna het rechter langzaam doch herhaaldelijk openen, terwijl de hand het linkeroog gesloten houdt.

Na deze voorbereiding beproeft de man *zonder* hulp het rechteroog te openen, terwijl het linkeroog gesloten blijft, houdt daarbij evenwel de hand gereed, om het laatste telkens zacht te sluiten, zoodra het zich weer openen wil.

Aan bedoelde recruten moet worden aanbevolen een en ander ook buiten den oefeningstijd dikwijls te herhalen.

Intusschen wordt hun bij de *voorbereidende oefeningen* en ook later bij de *oefeningen der 2e klasse* vergund het linkeroog op de een of andere wijze te bedekken.

§ 54. De *voorbereidende oefeningen* en de volgorde, waarin zij aan *recruten* onderwezen worden, zijn:

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

a. richten en aftrekken met behulp van den richtbok;
b. de aanslag en het aanleggen;
c. laden, aanleggen en aftrekken in de verschillende houdingen, zoomede voorbereiding voor de vuren op commando's;
d. oefeningen met patronen tot kamerschietcylinders;
e. vuren met losse patronen;
f. vóóroefeningen met scherpe patronen.

Afgerichte militairen herhalen de oefeningen sub *e* en *f* niet meer, en zullen bij die sub *d* steeds uit de vrije hand schieten; scherpschutters nemen in den regel alleen aan de laatstgenoemde deel.

§ 55. Het mikpunt moet bij alle voorbereidende oefeningen op zoodanige hoogte zijn gelegen, dat de vizierlijn bij het gericht geweer een weinig dalende is.

a. *Richten en aftrekken met behulp van den richtbok.*

§ 56. De onderwijzer begint met den recruten het gebruik van den richtbok te

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

verklaren en deelt hun mede, dat het geweer gericht is, indien de lijn, die over het midden der bovenbreedte van de vizierkeep en kruin der korrel kan gedacht worden *(vizierlijn)*, op het mikpunt uitkomt, en het geweer niet overhelt.

Om den recruten den stand van de korrel ten aanzien van de keep aanschouwelijk te maken, worden door den onderwijzer de juiste stand (fig. 14) en eenige onjuiste standen (fig. 15, 16 en 17) voorgesteld; de recruut op het verschil opmerkzaam gemaakt en hem geleerd, dat bij de richting de in fig. 1 aangegeven stand in alle omstandigheden aanwezig moet zijn en het schot afwijkt, zoo de kruin der korrel lager of hooger dan de bovenzijde of niet in het midden der vizierkeep wordt gezien, of zoo het geweer overhelt (fig. 18).

Nadat nu een *doelschijfje* op ongeveer 10 pas afstand opgehangen is, wordt het geweer door den onderwijzer met *standvizier* gericht op den naar beneden gerichten top van den driehoek en dit punt den recruten aangewezen. Daarna nemen zij de richting waar, door zich beurtelings, zonder het geweer of den bok aan te raken, achter de kolf te plaatsen; zij sluiten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het linkeroog en moeten het rechteroog op zoodanige hoogte brengen, dat zich het midden der bovenbreedte van de vizierkeep, de kruin der korrel en het mikpunt als één enkel punt aan het oog voordoen (fig. 19).

§ 57. De onderwijzer brengt vervolgens het geweer uit de richting en doet het met *gespannen* haan door ieder man bij opvolging daarin herstellen, de recruten waarschuwende dat het geweer niet rechts of links mag overhellen.

Hij overtuigt zich telkens, zoo noodig met behulp van den richtingscontroleur, van de richting en blijkt deze hem niet goed te zijn, dan zal hij den recruut zelf de fout doen aangeven en herstellen en hem eindelijk en nadat de richting goed is, doen *aftrekken*.

Dit aftrekken geschiedt zonder daarbij te richten, eerst met beide oogen dicht en later met het linkeroog gesloten, terwijl het rechter op een door den onderwijzer aangegeven punt gevestigd is.

De recruut plaatst de hand aan de greep als in de positie van *vaardig,* de *beide* voorste vingers, of zoo dit niet mogelijk is, den *voorsten* vinger vóór en om het onderste gedeelte van

PERPUSTAKAAN NASIONAL

den trekker, houdt den adem in en drukt den trekker geleidelijk naar achteren tot de slagpin vooruitschiet.

De onderwijzer ziet toe, dat bij het aftrekken niet wordt *gerukt* en verklaart daarvan de nadeelige gevolgen; om de geleidelijke werking duidelijk te maken, omvat hij zoo noodig de tegen den trekker geplaatste vingers van den man en trekt zoo zelf af.

§ 58. Om de manschappen juist te leeren richten en zich van hun graad van geoefendheid te overtuigen, laat de onderwijzer hen ten slotte beurtelings, op de op ongeveer 10 pas afstand geplaatste *witte* schijf richten en twee achtereenvolgende malen het punt aangeven, waarop het op den bok liggend geweer gericht is.

Hiertoe wordt met *gespannen* haan gericht op den naar beneden gekeerden top van het *driehoekje met steel*, tegen de schijf gehouden door een man, die ter plaatse van het mikpunt met een speld een gaatje in de schijf prikt. Vervolgens wordt het driehoekje tegen een andere plaats van de schijf gehouden; het geweer blijft in denzelfden stand en de recruut

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

doet nu het driehoekje, door het geven van wenken aan den houder, zoolang verplaatsen tot hij meent, dat de vizierlijn weder op den top gericht is, waarna het mikpunt andermaal gemerkt wordt.

Nadat nogmaals op gelijke wijze gehandeld is, zal de recruut *aftrekken*, thans daarbij richtende. Hij plaatst hiertoe den rechterschouder tegen de kolf, sluit het linkeroog, houdt het rechter volgens de vizierlijn op het mikpunt gevestigd, trekt af en blijft, nadat de slagpin is vooruitgeschoten, nog een oogenblik in dezelfde houding; de onderwijzer ziet hierbij ook toe, dat het rechteroog niet gesloten wordt op het oogenblik, dat de slagpin vooruitschiet.

Eindelijk, en nadat het driehoekje voor de derde maal verwijderd is, worden de in de schijf geprikte punten twee aan twee door eene rechte lijn vereenigd, de aldus gevormde driehoek gemerkt en de richter bij de schijf gebracht.

Bij deze oefening kunnen, ter beoordeeling van den compagniescommandant, kleine premiën aan de beste richters worden uitgereikt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

b. *De aanslag en het aanleggen.*

DE AANSLAG.

§ 59. Door den *aanslag* wordt verstaan het geweer tegen den schouder brengen en de vizierlijn nemen, *zonder* dat daarna op een aangegeven punt gericht wordt. Met uitzondering van dit laatste, wordt overigens de aanslag uitgevoerd, zooals voor het *aanleggen* in de Recrutenschool bepaald is.

§ 60. De soldaat moet door veelvuldige herhaling in het verrichten van den *aanslag* eene groote vaardigheid verkrijgen, opdat noodelooze inspanning wordt voorkomen en de tijd voor het afgeven van een schot, die te velde dikwijls kort is, voor het grootste deel kan worden besteed om te richten en rustig af te trekken.

Gymnastische oefeningen met het geweer, vooral tot ontwikkeling van de spierkracht in den linkerarm, zijn mede tot het doel bevorderlijk en moeten afgewisseld met de aanslagoefeningen worden uitgevoerd.

De *aanslag* en later ook het *aanleggen* moe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ten het meest in staande houding beoefend worden, omdat in deze houding de meeste inspanning van den man gevorderd wordt.

§ 61. Bij den *aanslag* in alle houdingen moet het lichaam vast, maar vrij en ongedwongen zijn; het hoofd moet zoo weinig mogelijk van stand veranderen en het geweer niet krampachtig worden vastgehouden, opdat de rustige ligging van het wapen niet onmogelijk en het nemen der vizierlijn niet bemoeilijkt worde.

Ook door slecht passende kleeding en uitrusting wordt het vrije gebruik van het geweer belemmerd.

De onderwijzer ziet toe, dat de vingers reeds bij het opwaarts brengen van het geweer tegen den trekker gebracht worden en de recruut het wapen met de rechterhand reeds in de positie van *vaardig* krachtig vasthoudt en blijft vasthouden, wanneer het tegen den schouder is gebracht.

De kolf moet hoofdzakelijk met de rechterhand vast tegen den schouder en niet deze tegen de kolf worden gebracht.

De schouder mag niet worden teruggetrokken, opgetrokken of vooruit gebracht, in het

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

eerste geval steunt de kolf tegen den bovenarm, hetgeen eene groote fout is, in de beide andere gevallen tegen het sleutelbeen, in de drie gevallen sluit de kolf minder tegen den schouder en wordt, evenals wanneer zij niet *vast* in de buiging van den schouder wordt gebracht, de terugstoot meer gevoeld.

Wordt het hoofd bij het nemen der vizierlijn naar achteren gebracht, dan zijn de spieren van den hals te veel gestrekt en wordt het nemen van de vizierlijn daardoor moeilijker.

De wang moet slechts zacht tegen de kolf rusten.

Gedurende den tijd, dat het geweer in den aanslag is, wordt de adem ingehouden.

§ 62. Bij den aanslag in *staande* houding moet nog op het volgende worden gelet:

De heupen en schouders moeten de wending bij het *vaardig maken* volgen.

De borst mag niet uitgezet en het onderlijf niet ingetrokken worden. Het bovenlijf, dat een weinig wordt vooruitgebracht, rust natuurlijk op de beide heupen.

Het gewicht van het lichaam moet gelijkmatig

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

op de beide voeten en niet op één voet of alleen op de ballen van de voeten rusten.

De linkerhand draagt het geweer, zonder den elleboog te veel buiten- of binnenwaarts te draaien, zoodat alle noodelooze krachtsinspanning van den linkerarm vermeden wordt.

Om de vizierlijn te nemen mag het hoofd slechts een weinig naar voren worden gebracht.

HET AANLEGGEN.

§ 63. Bij het *aanleggen* wordt het geweer in den *aanslag* gebracht en daarna *gericht*.

Het *aanleggen* geschiedt op doelschijfjes.

De onderwijzer draagt zorg den recruut vooral in het begin niet te veel te vermoeien; wordt het geweer te lang tegen den schouder gehouden, dan zal de man daardoor allicht in nieuwe fouten vervallen.

Ook bij het onderricht in het *aanleggen* kan van den richtingscontroleur worden gebruik gemaakt.

§ 64. Bij het aanleggen wordt het geweer ongeveer in de richting van het mikpunt

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

gebracht en daarna met de linkerhand gelicht, tot de gewenschte richting is verkregen.

De onderwijzer ziet toe, dat in alle houdingen de tromp niet boven het mikpunt worde gebracht, dewijl dit tijdverlies veroorzaakt en deze verkeerde gewoonte op het gevechtsveld, waar veelal oppervlakkig gericht wordt, aanleiding geeft tot te hoog schieten.

c. *Laden, aanleggen en aftrekken in de verschillende houdingen zoomede voorbereiding voor de vuren op commando's.*

§ 65. Nadat de recruten in het *aanleggen* genoeg bedreven zijn, zullen zij dit *met* het *aftrekken* in de verschillende houdingen beoefenen. Tevens wordt daarbij de lading toegepast en toegezien, dat de man ook deze naar behooren uitvoert.

Vervolgens wordt het *laden* of *vaardig maken, aanleggen* en *aftrekken* in *staande* en *knielende* houdig op commando's, eerst individueel daarna met 6 of 8 man gezamenlijk beoefend, aanvankelijk op korten afstand, later met hoogere vizieren op de afstanden, waarvoor die vizieren bestemd zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Tot doel wordt een *driemansschijf* gebezigd, waarop het mikpunt is aangeduid door den onderkant van eene kleine witte roos. (fig. 20).

§ 66. Behalve op de nakoming der reeds gegeven regels wordt op het volgende gelet: dat de adem bij het aanleggen en aftrekken wordt ingehouden; de druk tegen den trekker geleidelijk wordt voortgezet, zonder dat de man er zich om mag bekommeren, wanneer de slagpin vooruitschiet, en de rechterhand ook hierbij de greep krachtig vasthoudt, daar het geweer licht uit de richting geraakt, indien met de geheele hand in stede van alleen met de vingers of den vinger afgetrokken wordt; dat het geweer na het aftrekken nog eenige oogenblikken in den aanslag blijft; de man vervolgens ten opzichte van het mikpunt met een enkel woord (b. v. *boven*, *links*, *goed*,) de plaats aangeeft, waarop het geweer bij het vooruitschieten van de slagpin gericht was *(hoe afgekomen is);* en eindelijk rustig afzet.

Aan het zoo nauwkeurig mogelijk opgeven van het punt, waarop *afgekomen*, moet veel gewicht gehecht worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Beter is het, dat de eerstbeginnende erken't dit niet te kunnen aangeven, dan dat hij gedachteloos een punt noemt.

§ 67. De onderwijzer zal indachtig zijn, dat de vermoeidheid bij het vuren niet veroorzaakt wordt door een *enkel* schot en bij een serie schoten onmiddellijk na elkander niet slechts door het aanleggen, maar ook door de krachtsinspanning, welke tot het spannen van de slagveer, in korten tijd herhaaldelijk gevorderd wordt.

Met het oog hierop en om de vereischte spierkracht te ontwikkelen is het dan ook noodig, dat het vuur nu en dan 1 à 2 minuten achtereen beoefend wordt.

§ 68. De onderwijzer moet den recruten aanbevelen het geweer na den aanslag zoo spoedig mogelijk in de richting te hebben, opdat oog en armen niet vermoeid zijn, vóór dat afgetrokken is.

Hij zal hen inprenten, dat groote afwijkingen niet veroorzaakt worden, doordien de schutter het geweer nog niet onbeweeglijk kan houden, maar doordien hij, vermeenende het doel te

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zullen treffen, met een *ruk* aftrekt op een oogenblik, dat het wapen juist gericht is.

d. *Oefeningen met patronen tot kamerschiet-cijlinders.*

§ 69. De oefeningen met patronen tot kamerschietcylinders worden in de galerijen of in de open lucht op eene schaduwrijke plaats gehouden.

Zij geschieden altijd op 10 passen en met verschillende vizieren, aanvankelijk van den bok en later uit de vrije hand in de *staande* en *knielende* houding.

Het aantal achtereenvolgens af te geven schoten wordt door den compagniescommandant bepaald.

§ 70. Op de schijf (fig 21 en 22) wordt een uit zwart papier geknipt driehoekje geplakt, waarvan het naar beneden gekeerde hoekpunt (mikpunt) overeenkomt met het midden van de schijf, wanneer de lagere en met den onderrand, indien de hoogere vizieren gebezigd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 71. De gevolgen van het overhellen van het geweer zullen te beter uitkomen, naarmate de klep bij het vuren hooger is gesteld geweest.

§ 72. Het is verboden een waarnemer ter zijde van de schijf te plaatsen, voorzichtigheid wordt aanbevolen.

§ 73. Eene premie kan gegeven worden, indien bij het schieten uit de vrije hand minstens de helft der schoten de schijf treffen en bedekt kunnen worden met een kartonnen of metalen cirkelschijfje, waarvan de middellijn door den compagnies-commandant, zoo noodig voor elke schietklasse afzonderlijk wordt bepaald, onverschillig waar die treffers zijn gelegen.

De compagniescommandant heeft echter vrijheid ook andere voorwaarden tot het verkrijgen van premiën te stellen

e. *Vuren met losse patronen.*

§ 74. Het doel van het vuren met losse patronen is de recruten gemeenzaam te maken met den knal van het schot.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 75. Bij deze oefening en ook later, wanneer de manschappen tot het vuren met scherpe patronen en de schietoefeningen overgaan, zullen niet zelden dezelfde fouten weer te voorschijn komen, welke bij de voorgaande oefeningen werden opgemerkt.

Sommigen zijn in afwachting van het schot zoo onrustig, dat zij, met de vingers aan den trekker, onwillekeurig ook het *rechteroog* sluiten en met een *ruk* aftrekken. Deze fout wordt licht tot gewoonte en is dan moeilijk weg te nemen.

Om daarin al dadelijk verbetering te brengen, verdient het o. a. aanbeveling den man in het onzekere te laten of zich al dan niet een patroon in de kamer bevindt, door hem niet zelf te doen laden, doch te laten vuren met een geweer, waarvan wèl de haan gespannen, doch dat nu eens *niet*, dan weer *wel* geladen is.

§ 76. Het vuren geschiedt op 100 M. op de driemansschijf, voorzien van een wit roosje (fig. 20), in staande en in knielende houding, eerst individueel en daarna op commando van den onderwijzer.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

f. *Vooroefeningen met scherpe patronen.*

§ 77. Het doel van deze oefeningen is de recruten te gewennen aan den terugstoot en hun een denkbeeld te geven van de plaats, waar het trefpunt valt ten opzichte van het mikpunt.

§ 78. De vóóroefeningen volgen elkander zonder voorwaarden van overgang op, doch de compagnies-commandant kan eene oefening doen herhalen, wanneer de recruut zeer slechte uitkomsten heeft verkregen.

Premiën kunnen op door den compagnies-commandant te stellen voorwaarden worden toegekend.

VOOROEFENINGEN.

§ 79. Doel: *Driemansschijf No.* 1, met wit roosje als in fig. 20.

Houding: *staande opgelegd* (*).

Vizier: *klep op 't voetstuk.*

Mikpunt: *onderkant witte roos.*

(*) Het opleggen kan geschieden op een bamboes, met de uiteinden 1.2 M. en 1.5 M. boven den grond rustende in ter weerszijden van de baan geplaatste bamboezen vorken of op een onderstel, zoodat het geheel eene verplaatsbare schraag vormt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Volg-nummers.	Afstand in meters.	Aantal schoten per oefening.	Hoogte van het gemiddelde treſpunt boven het mikpunt.
			Meters.
1	50	5	0.43
2	75	5	0.57
3	100	5	0.66

PERPUSTAKAAN NASIONAL

IV.

DE SCHIETOEFENINGEN.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 80. Alle afgerichte militairen, met uitzondering van hen die met de revolver bewapend zijn, nemen aan de schietoefeningen met het geweer deel.

§ 81. De voorbereidende maatregelen moeten zoodanig zijn getroffen, dat de oefening kan beginnen zoodra de troep op het terrein is aangekomen.

§ 82. De patronen worden onder toezicht van den fourier in een gesloten kist medegenomen. Hij zorgt, dat een exemplaar van dit »Voorschrift" op het terrein aanwezig is.

§ 83. Voor den aanvang der oefeningen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

worden de geweren, het materieel, de opstelling der schijven, de kogelvangers en waarnemingsposten nagezien.

§ 84. Op het schietterrein moet orde en stilte heerschen en is het doen van mededeelingen door roepen, fluiten of signalen verboden.

§ 85. Bij de gezamenlijke schietoefeningen en op banen zonder beweegbare schijfinrichting, ook bij het *snelvuur*, mag zich geen personeel in den waarnemingspost bevinden. De treffers worden in tegenwoordigheid van de schutters opgenomen.

§ 86. Aanslagen, die de schijf getroffen hebben, worden gerekend als directe treffers.

§ 87. Op de munitie moet bijzonder worden gelet.

Wordt aan de goede hoedanigheid der munitie getwijfeld, waartoe aanleiding bestaat, indien goede schutters bij de individueele oefeningen herhaaldelijk slechte uitkomsten verkrijgen, dan geeft de compagniescommandant hiervan kennis aan den korps- (detache-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ments-) commandant, die de munitie bij de oefeningen der officieren laat onderzoeken.

Blijkt de hoedanigheid der munitie onvoldoende, dan wordt hiervan gerapporteerd.

§ 88. De voor de hand liggende verschoten kogels worden na afloop van de oefening verzameld en in de magazijnen van Oorlog ingeleverd.

Om de twee, drie of meer jaren, ter beoordeeling van den plaatselijken of plaatselijk militairen commandant, moeten de kogelvangers door de Genie voor zooveel noodig worden omgewoeld, ten einde het daarin aanwezige lood te verzamelen. Dit lood wordt op dezelfde wijze ingeleverd.

§ 89. Soldaten, die de oefeningen der 2de klasse niet éénmaal doorloopen hebben, zijn ongeschikt om te velde te trekken.

Met het oog hierop heeft de korps- (detachements-) commandant in bijzondere omstandigheden de bevoegdheid om zoowel het aantal der individueele als der gezamenlijke schietoefeningen, onafhankelijk van de bepalingen van dit »Voorschrift" en van de beschikbaar

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gestelde munitie, op te voeren zooals hij noodig acht.

INDIVIDUEELE SCHIETOEFENINGEN,

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 90. De compagniescommandant bepaalt of de compagnie in haar geheel dan wel met gedeelten na elkander afmarcheert; in het laatste geval regelt hij den afmarsch zoo, dat de voortgang der oefening geen vertraging ondervindt.

§ 91. Het moet geen regel zijn op den kortsten afstand te beginnen.

§ 92. De scherpschutters schieten gewoonlijk onder de eersten.

§ 93. De afstanden, waarop bij gebruik van twee schietbanen wordt geschoten, mogen niet meer verschillen dan 50 M., 2 × 50 M., 3 × 50 M., enz. naar gelang die banen naast elkander gelegen zijn, dan wel daartusschen één, twee of meer banen ongebruikt worden gelaten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De oudste der op bedoelde banen aanwezige compagnies-commandanten, of — indien detachementen van verschillende wapens, zich gelijktijdig op één schietterrein oefenen in het schieten naar de schijf — de oudste der daarbij ingedeelde officieren, is voor de nakoming van deze bepaling verantwoordelijk.

§ 94. Op elke baan is een officier met het onderricht belast. Hij wijdt zijne aandacht aan den schutter, den dienst van het waarnemingspersoneel en den aanteekenaar der schoten.

De aanteekenaar let op het aanwijzen der schoten, schrijft de waarde van elk schot op, en maakt den schutter na het laatste schot bekend met het totaal aantal punten en of al dan niet aan de voorwaarden van overgang is voldaan.

§ 95. In den regel worden niet meer dan 5 man te gelijk voor het schieten aangewezen.

Zij komen vóór, worden van patronen voorzien en rusten op de plaats met het geweer bij den voet. De overigen rusten en hebben vrijheid om te rooken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 96. In den regel doet de schutter zijn schoten (die, behalve bij het snelvuur, altijd schot voor schot aangewezen worden) achtereen, doch de onderwijzer kan hem, als hij het noodig acht, ook met anderen afwisselend doen schieten.

§ 97. De man, die afgeroepen wordt, doet eenige passen voorwaarts en stelt zich recht voor de schijf; zoodra de seinvlag ingetrokken is, laadt hij zonder commando in de voorgeschreven houding en stelt zoo noodig het vizier; verder gedraagt hij zich voor het aanleggen en aftrekken naar de regels in § 61, 62, 64 en 66.

§ 98. De onderwijzer tracht de fouten en gebreken van den schutter door kalme, duidelijke terechtwijzingen te doen verbeteren.

Is de man bij het schieten onrustig, dan laat de onderwijzer hem het geweer ontladen, terugtreden en de oefening hervatten, als de kalmte herkregen is.

§ 99. Ontwaart de onderwijzer groote gebreken bij het aanleggen, dan doet hij afzetten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Is de man echter reeds gereed tot aftrekken, dan moet alles vermeden worden, wat hem zou kunnen storen.

§ 100. De schutter mag niet te lang mikken; kan hij het wapen niet spoedig genoeg in de richting brengen, dan zet hij af, om daarna de oefening te hervatten.

§ 101. Bij het snelvuur mag de schutter zich niet overhaasten. De onderwijzer ziet toe, dat niet afgetrokken wordt, vóór het geweer stil ligt.

§ 102. Behalve bij het snelvuur wordt niet tot de lading voor een volgend schot overgegaan, dan nadat van het voorgaande de ligging en waarde van den treffer is aangewezen, en op banen zonder beweegbare schijfinrichting het waarnemingspersoneel in den post teruggekeerd en de seinvlag ingetrokken is.

Wordt gedurende de schietoefening door den waarnemer de seinvlag uitgestoken, dan laat de onderwijzer onmiddellijk het schieten staken, het geweer ontladen en den schutter de positie met het *geweer over* aannemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 103. Wijken de schoten geregeld in eene richting af, dan mogen scherpschutters en schutters 1e klasse het mikpunt dienovereenkomstig wijzigen.

Kiest de schutter een ander mikpunt, dan geeft hij dit vóór het schot op.

Bij de oefeningen der 2e klasse mogen de schutters het mikpunt niet naar eigen inzicht wijzigen, doch de onderwijzer kan den schutter in *zijdelingsche* richting een ander mikpunt aanwijzen.

§ 104. Mist een goed schutter aanhoudend de schijf zonder dat hiervoor een verklaarbare reden te vinden is, dan moet zijn geweer door den compagniescommandant aan eene bijzondere schietproef worden onderworpen.

§ 105. Mocht een patroon weigeren, dan zal de schutter den loop langzaam openen, de patroon een weinig omdraaien, den loop sluiten en opnieuw schieten; weigert de patroon andermaal, dan wordt zij verworpen.

Komen weigeringen of gasontsnappingen meermalen bij hetzelfde geweer voor, (Voorschrift betreffende de Wapening en de Munitie

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

der Infanterie, § 92, laatste alinea) dan moet het door den Officier van wapening worden onderzocht.

§ 106. Naar gelang de schutters hebben afgeschoten, worden zij naar het kwartier teruggeleid.

OEFENINGEN DER 2e KLASSE.

§ 107. Doel: *driemansschijf No.* 1, behalve de 5e oefening, waarbij de *driemansschijf No.* 2 gebezigd wordt.

Mikpunt: het midden van den *onderkant* der middelste figuur.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Volg-nummers.	Afstand in meters.	Houding.	Vizier
1	75	Staande.	Klep op 't voetstuk.
2	100	Id.	Idem.
3	150	Id.	Idem.
4	200	Id.	Idem.
5 (1)	300	Id.	Lange streep.
6	100	Id.	Standvizier.
7	100	Knielende.	Klep op 't voetstuk.
8	150	Id.	Idem.
9	200	Liggende.	Idem.

(1) Laat het schietterrein niet toe op dezen afstand te

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Aantal schoten per oefening.	Hoogte van het gemiddelde trefpunt boven het mikpunt.	Opmerkingen.
	Meters.	
5	0.57	
5	0.66	
5	0.68	
5	0.47	Op de comdos *Aan* en *Vuur* van den onderwijzer.
5	0.78	Idem. Idem. Idem.
»	0.21	Gedurende één minuut *snelvuur*, aanvangende en eindigende op commando's van den onderwijzer.
5	0.66	
5	0.68	
5	0.47	Opgelegd.

vuren, dan wordt als 5e oefening de 4e herhaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 108. De oefeningen der 2e *klasse* volgen elkander zonder voorwaarden van overgang op.

De schutter gaat in de 1e *klasse* over, indien hij in alle oefeningen *te zamen* — het snelvuur *niet* medegerekend — ten minste 75 punten heeft behaald.

Bedraagt het aantal minder, dan doorloopt hij de 2e *klasse* op nieuw en dit zoolang, tot hij aan de gestelde voorwaarde voldoet.

(Zie voor wat de waarde der treffers aangaat § 136, S. V.).

§ 109. Maakt een schutter 2e *klasse* grove fouten, dan blijft hij aan de schietoefeningen deelnemen, doch laat de compagnies-commandant hem tevens tusschentijds de *voorbereidende oefeningen* geheel of gedeeltelijk doorloopen.

§ 110. Schutters 2e klasse beginnen bij den aanvang van het schietseizoen altijd met de 1e oefening.

OEFENINGEN DER 1e KLASSE.

§ 111. Mikpunt: Bij de oefeningen op de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

cirkelschijf (1) wordt tot mikpunt genomen het laagste punt van de zwarte roos; op alle andere schijven wordt gericht op het midden van den *onderkant* der figuur of der middelste figuur.

---

(1) De schijf wordt zóó geplaatst, dat het mikpunt *in* of 2 dM. *onder* het midden van de schijf ligt, naarmate de oefening op 150 M. of op 100 M. plaats heeft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Volgnummers.	Afstand in meters.	Houding.	Vizier.	Doel.
I	100	Staande.	Standvizier.	Cirkelschijf.
II	100	Id.	Klep op 't voetstuk.	Figuurschijf.
III	150	Knielende.	Idem.	Idem.
IV	150	Staande.	Standvizier.	Cirkelschijf.
V	100	Knielende.	Idem.	Kopschijf.
VI	200	Liggende.	Klep op 't voetstuk.	Driemansschijf No.1.
VII	150	Staande.	Standvizier.	Cirkelschijf.
VIII(1)	300	Knielende.	Lange streep.	Driemansschijf No.2.
IX	100	Staande.	Standvizier.	Cirkelschijf.
				Overgangsproef
X	150	Staande.	Standvizier.	Cirkelschijf.

(1) Laat het schietterrein niet toe op dezen afstand te vuren, dan

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Aantal schoten per oefening.	Hoogte van het gemiddelde treſpunt boven het mikpunt.	Aantal punten voor den overgang.	Opmerkingen.
	Meters.		
5	0.21	12	
5	0.66	8	
5	0.68	6	
5	0	10	
5	0.21	6	
5	0.47	10	Uit de vrije hand.
5	0	12	
5	0.78	5	
5	0.21	17	
tot scherpschutter.			
10	0	27	

wordt als VIIIe oefening de VIe in knielende houding herhaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 112. De schutter gaat in de eerste 9 oefeningen tot de volgende oefening over, wanneer in de 5 schoten *gezamenlijk* niet minder punten zijn verkregen dan bepaald is. (Zie voor wat de waarde der treffers aangaat, § 136, V. S.).

§ 113. De 10 schoten van de overgangsproef kunnen worden gedaan in *twee* seriën.

§ 114. Voldoet de schutter de eerste maal niet aan de voorwaarden, dan herhaalt hij de proef; voldoet hij ook dan niet, dan wordt hij tot de eerste oefening der 1ste klasse teruggebracht.

Wel aan de proef voldoende, wordt hij op voordracht van den compagniescommandant door den korpscommandant tot scherpschutter bevorderd.

§ 115. De schutters 1e klasse doorloopen bij den aanvang van het schietseizoen als herhalingscursus de 3e, 5e, 7e en 9e oefening der 2e klasse.

Behalen zij in die vier oefeningen te zamen minstens 35 punten, dan komen zij weer in

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de oefening der 1e klasse, waarin zij het vorige schietseizoen waren.

Voldoen zij niet aan deze voorwaarde, dan worden zij tot de 1e oefening der 2e klasse teruggebracht.

OEFENINGEN DER SCHERPSCHUTTERS.

§ 116. Als *herhalingscursus* wordt de overgangsproef tot scherpschutter door den scherpschutter bij het begin van het schietseizoen opnieuw afgelegd; hierbij geldt het bepaalde in § 113.

Voldoet hij niet, dan kan hij de proef nog tweemaal herhalen; ook deze keeren niet voldoende, wordt hij, na op voordracht van den compagniescommandant door den korpscommandant teruggesteld te zijn, tot de 1e oefening der 1e klasse teruggebracht.

Wel aan de proef voldoende, gaat hij tot de scherpschuttersoefeningen over.

De oefeningen der scherpschutters, die aan den herhalingscursus hebben voldaan, worden door den compagnies-commandant geregeld, met dien verstande, dat allen op denzelfden dag dezelfde oefening houden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In die oefeningen wordt zooveel mogelijk afwisseling gebracht door op verschillende doelen, op bekende en onbekende afstanden en in verschillende houdingen te doen schieten.

Als doelen worden aanbevolen:

de kopschijf, die slechts kortstondig te voorschijn komt, tot op 100 M.;

de kopschijf, stilstaande, tot op 150 M.;

de figuurschijf, tot op 175 M.;

twee figuurschijven, naast elkander, tot op 250 M.;

de driemansschijf n° 1, tot op 300 M.;

de driemansschijf n° 2, tot op 350 M.;

de in beweging zijnde schijf, tot op 150 M.;

de cirkelschijf, waarop altijd in staande houding en met standvizier wordt geschoten.

Bij het schieten op de in beweging *zijnde* schijf moet de schutter de beweging met het geweer vóórgaan en het mikpunt (1 tot 3 handbreedten buiten de schijf) in de richting dier beweging nemen.

GEZAMENLIJKE SCHIETOEFENINGEN.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 118. In de derde maand van het schiet-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

séizoen wordt, wat de gezamenlijke schietoefeningen betreft, alleen het *salvovuur in gesloten orde* beoefend.

In de volgende vijf maanden wisselen de oefeningen in het *salvovuur in gesloten orde* en het *vuur in verspreide orde* elkander af. De compagnies- (detachements-) commandant is hierbij niet aan eene regelmatige afwisseling gehouden en heeft vrijheid om die oefeningen te doen uitvoeren, welke hij het meest noodig acht; op een en denzelfden dag zal evenwel de oefening niet met ongelijknamige onderdeelen (b. v. gedeeltelijk met sectiën en gedeeltelijk met groepen) en door de gelijknamige steeds dezelfde oefening worden uitgevoerd.

Het *gevechtsschieten* wordt *tweemaal* door elke compagnie (detachement) beoefend.

§ 119. Worden op één schietterrein door meerdere afdeelingen gelijktijdig, gezamenlijke schietoefeningen gehouden, dan gelden voor het verschil in afstand en de verantwoordelijkheid voor de veiligheid op de banen, de bepalingen van § 93.

Bovendien mogen door eene der afdeelingen de treffers niet worden opgenomen, zoo

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

lang op de andere banen nog geschoten wordt.

§ 120. Waar plaatselijke omstandigheden sommige gezamenlijke schietoefeningen niet met scherpe patronen doenlijk maken, moeten zij buiten het schietterrein met losse patronen plaats hebben.

§ 121. De compagnies-commandant bepaalt op welk doel en welken afstand geschoten wordt en, bij eene oefening op onbekenden afstand, op welke plaats het vuur geopend moet worden.

De doelen worden in den regel voorgesteld door groepsschijven.

Om diepe doelen voor te stellen worden de schijven achter elkander geplaatst op afstanden, die verband houden met den invalshoek van het projectiel, zoodat een kogel, die rakelings over eene schijf heengaat, in den voet der daaropvolgende treft.

Waar het schietterrein voldoende diepte heeft, verdient het aanbeveling om, tot meerdere veiligheid van het achter den kogelvanger gelegen terrein, de doelen 100 à 200 M. vóór den voet van den kogelvanger te plaatsen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Tot doel worden in den regel twee of meer groepsschijven gebezigd.

De compagniescommandant regelt de opstelling en bepaalt tevens of de oefening op onbekende dan wel op bekende en in het laatste geval op welke afstanden zij gehouden wordt.

§ 122. De vurende afdeelingen moeten *tactische* onderdeelen (groepen, sectiën, enz.) zijn, naar de regels in §§ 10 en 11 van de compagniesschool.

De sterkte dier afdeelingen wordt zoodanig geregeld, dat, na het aannemen van den gevechtsvorm, waarin het vuurgevecht zal beoefend worden, de frontuitbreiding van den troep niet grooter is, dan de bovenlengte van den kogelvanger.

§ 123. Het vuur van *groepen* zal door onderofficieren en korporaals, dat van *pelotons* door luitenants gecommandeerd worden, terwijl dat van verspreide of gesloten *sectiën* om gelijke reden door onderofficieren gecommandeerd of door luitenants geleid of gecommandeerd wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

a. *Het salvovuur in gesloten orde.*

§ 124. De houding is *staande* of *knielende*. De oefening heeft in den regel plaats met groepen of sectiën; eene enkele maal kan een peloton of de geheele compagnie tot het geven van salvovuur op twee of vier gelederen worden opgesteld.

Manschappen, die de oefeningen der 2e klasse voor de eerste maal doorloopen, nemen niet aan het salvovuur deel, vóórdat zij in de 6e oefening gekomen zijn.

§ 125. Als regel wordt beneden den afstand van 600 M. geschoten; bij uitzondering op grooteren afstand.

Waar de kogelvanger niet hooger is dan 4 Meter, mag op geen grooteren afstand dan 400 Meter worden geschoten.

§ 126. Het aantal salvo's per oefening af te geven bedraagt in den regel niet meer dan *zes*.

b. *Het vuur in verspreide orde.*

§ 127. De oefening heeft in den regel met

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

sectiën plaats; geschiedt zij met een enkele groep, dan wordt het vuur gewoonlijk door den sectiecommandant geleid.

§ 128. Met inachtneming, dat alleen het salvo- en het tirailleurvuur worden beoefend, zullen de afdeelingen op de afstanden van 350 M. en daarbeneden het vuurgevecht van infanterie, die tot den aanval oprukt, in de tirailleurlinie nabootsen.

§ 129. Per man wordt over 10 patronen beschikt.

c. *Het gevechtsschieten.*

§ 130. Bestaat de mogelijkheid om in verband met de ligging der terreinen, door het nemen van de noodige veiligheidsmaatregelen het gevechtsschieten op een afzonderlijk terrein te houden, dan wordt het schietterrein niet daarvoor gebruikt.

Ook kan het schietterrein door het maken, van loopgraven, slooten, dekkingen en hindernissen voor deze oefening worden voorbereid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 131. Ten einde den troep zoo sterk mogelijk onder de wapenen te brengen, zullen van eene compagnie, welke het gevechtsschieten zal beoefenen zoo mogelijk geen militairen voor den garnizoensdienst en zoo min mogelijk voor corvéeën, enz. worden gecommandeerd.

§ 132. De compagniescommandant ontwerpt eene eenvoudige onderstelling, welke hij met de mede door hem te regelen opstelling van de schijven mondeling aan de goedkeuring van den korps- (detachements-) commandant onderwerpt.

§ 133. In den regel zal het doel de opstelling van eene vijandelijke compagnie of van eene Inlandsche bende in gevechts- of een anderen vorm voorstellen, waartoe van alle der in §§ 34 en 38 genoemde soorten van schijven kan worden gebruik gemaakt.

§ 134. Bij deze oefening wordt op 15 à 20 patronen per man gerekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DIENSTREGELING BIJ DE SCHIJF. (1)

§ 135. Met inachtneming van het bepaalde in § 85, wordt de dienst bij de schijf door een gegradueerde en een soldaat verricht; soldaten, en zoo mogelijk ook gegradueerden, die scherpschutter zijn, worden niet voor dezen dienst gecommandeerd.

De gegradueerde is met de waarneming en aanwijzing van de schoten belast en heeft het toezicht op den dienst van den soldaat, die de kogelgaten dichtplakt.

§ 136. De treffers in de grondstrooken (§ 34) worden als misschoten beschouwd, doch niettemin aangewezen.

De waarde der treffers is:

op de *driemansschijf No* 1:

in de middelste figuur, 3;

tusschen de grondstrook en de horizontale streep, 2;

boven de horizontale streep, 1;

op de *driemansschijf No.* 2:

---

(1) Zie het bijvoegsel van het voorschrift voor de schietoefeningen met het achterlaadgeweer klein kaliber bij de Infanterie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

in de middelste figuur, 2;
in het overige der schijf boven de grondstrook, 1;
op de *figuur-* en *kopschijf*:
in de figuur, 2;
daarbuiten boven de grondstrook, 1;
op de *cirkelschijf:*
zooals in den getroffen ring wordt aangegeven; een treffer buiten ring 1 heeft geen waarde, maar wordt toch aangewezen.
Treffers op grenslijnen worden ten voordeele van den schutter gerekend.

§ 137. De waarnemer houdt zijne aandacht gevestigd op de schijf en den kogelvanger, ten einde het inslaan van het projectiel waar te nemen.
Hij is voorzien van een aanwijsstok met seinvlag.

§ 138. Na elk schot steekt de waarnemer de seinvlag zichtbaar omhoog, verlaat daarna den post en begeeft zich naar de schijf, gevolgd door den soldaat.

§ 139. Is de waarnemer niet zeker, dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het schot op de eigen baan gevallen is, of acht hij het noodig dat het schieten wordt gestaakt, b. v. bij het omvallen der schijf als anderszins, dan steekt hij de seinvlag zichtbaar en *zwaaiende* omhoog, wacht een weinig en verlaat daarna den waarnemingspost.

§ 140. Op het oogenblik, dat de waarnemer het hoofd buiten den post steekt, moet hij naar de zijde van den schutter zien en zich onmiddellijk terugtrekken, indien hij ontwaart, dat de schutter aanlegt, dan wel met laden bezig of in de positie van *vaardig* is.

§ 141. Na het schot te hebben opgenomen doet hij, met het front naar den schutter zooveel slagen vóór en langs de schijf als er punten zijn geschoten; geldt de treffer 0, dan geeft hij dit te kennen door met de vlag te zwaaien, eindelijk wijst hij de plaats aan van den treffer met het wit of het zwart van den aanwijsstok naar voren, naarmate in het donker of in het wit der schijf getroffen is.

De soldaat plakt intusschen het kogelgat dicht. Is de schijf niet geraakt, dan wijst de waar-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nemer dit door zwaaien met de vlag aan en zoo mogelijk langs welke zijde zij gemist is.

§ 142. Is het schot aangewezen en het kogelgat dichtgeplakt, dan gaat de soldaat *gevolgd* door den waarnemer in den post terug; deze laatste houdt hierbij de seinvlag zichtbaar omhoog. Eerst wanneer beiden gedekt zijn, wordt de vlag ingetrokken.

§ 143. De *in beweging te houden* schijf wordt in de tijdmaat van den gewonen pas heen en weer getrokken.

§ 144. Wanneer het schieten tijdelijk wordt gestaakt, moet de waarnemingspost verlaten worden.

§ 145. Met het oog op het vermoeiende en eentonige van den dienst moet het personeel nu en dan worden afgelost.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

V.

DE SCHIETREGELS.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 146. Voor de toepassing van de schietregels is het noodig, dat de schutter de afstanden,, waarop geschoten wordt, kan schatten.

§ 147. De schietregels worden onderscheiden in die betreffende:

1. het individueele schot,
2. het gezamenlijk vuur op *kleine* en
3. het gezamenlijk vuur op *groote* afstanden.

§ 148. Aangezien het vizier bij het gezamenlijk vuur steeds aangegeven wordt en kleine zelfstandige afdeelingen niet op *groote* afstanden vuren, wordt de kennis sub 3 niet van het *kader* en die sub 2 en 3 niet van *soldaten* gevorderd.

§ 149. De uitwerking van het gezamenlijk

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vuur moet steeds met zorg worden waargenomen, om te beoordeelen of het vizier en het mikpunt juist gekozen zijn, dan wel, welke wijzigingen tot verhooging van de vuuruitwerking noodig zijn.

Wordt de waarneming in de vuurlinie door kruitdamp belemmerd, dan verdient het aanbeveling om zijwaarts van den vurenden troep, zoo mogelijk gedekt, een geschikten waarnemer op te stellen, die door afgesproken teekens zijne waarnemingen mededeelt.

§ 150. Bij de gezamenlijke vuren kan onmiddellijk vóór het doel een zeker aantal kogels aanslaan, zonder dat daarin aanleiding gevonden behoeft te worden tot het nemen van een ander vizier; in den regel wordt het vizier zelfs niet veranderd, wanneer een groot aantal kogels op eenigen *afstand* vóór het doel aanslaan, indien het voornemen om al spoedig eene voorwaartsche beweging uit te voeren bestaat, of aan de tegenpartij wordt toegedacht.

§ 151. Het front van den vurenden troep moet, zoo mogelijk, evenwijdig zijn aan dat van het te beschieten doel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DE SCHIETREGELS BETREFFENDE HET INDIVIDUEELE SCHOT.

§ 152. De soldaat moet de schietregels betreffende het individueele schot leeren toepassen om, indien hij op zichzelf staat, te weten of de trefkans in verband met den afstand toelaat op zeker doel te schieten; en zoo ja met welk vizier.

§ 153. Aangezien bij het gebruik van *één* geweer niet op eene tegen het munitieverbruik opwegende uitwerking mag gerekend worden, wanneer de afstand grooter dan 350 M. is, zal *individueel* niet *boven* dezen afstand en met geen andere vizieren dan het *standvizier*, de *klep op 't voetstuk* en de *lange streep* geschoten worden. Met andere woorden, er wordt niet *individueel* geschoten dan met de *soldatenvizieren* en op grootere afstanden dan waarvoor deze bestemd zijn.

§ 154. De regels voor het individueele schot zijn:

De soldaat mag schieten:

1. op kleine doelen (kopschijven) tot op 150 M.;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. op één knielenden of staanden man tot op 175 M.;
3. op twee of meer dicht naast elkander knielende manschappen tot op 250 M.;
4. op twee of meer dicht naast elkander staande manschappen en op cavalerie tot op 350 M.

Hij schiet:

met *standvizier* op kopschijven en op een op hem aanstormenden vijand (infanterist of cavalerist);

met *klep op 't voetstuk* op alle andere doelen tot op 250 M.;

met *lange streep* op alle andere doelen tot op 350 M.

§ 155. Uit deze regels volgt, dat eene nauwkeurige schatting van den afstand niet vereischt wordt. Het is voldoende, indien de man omtrent zeker levend doel weet mede te deelen:

a. den grootsten afstand, waarop het hem nog geoorloofd is daarop te schieten;

b. of het zich *boven* of *beneden* dien afstand bevindt en in het laatste geval bovendien voor de sub 4 (§ 154) genoemde doelen of de afstand grooter of kleiner dan 250 M. is;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

c. welk vizier in dit geval gebruikt wordt.

§ 156. Recruten worden niet in de schietregels onderwezen.

§ 157. Het onderricht wordt practisch, in den regel in den beschikbaren tijd gedurende velddienst- of andere oefeningen, gegeven. De doelen zijn manschappen op het terrein in verschillende houdingen, enz. opgesteld.

De onderwijzer maakt den man bekend met den grootsten afstand, waarop men die doelen mag beschieten en het vizier dat daarbij gebruikt wordt.

Daarna leert men hem die strook beoordeelen, door gelijksoortige doelen op zekeren afstand *boven* en *beneden* den grootsten afstand nagenoeg in dezelfde lijn, doch zonder elkander te dekken optestellen en den waarnemer de verschillen te doen opgeven, die hij bij de doelen opmerkt.

Eindelijk worden onderscheidene doelen op verschillende afstanden geplaatst en zal de man antwoord geven op de vragen, welke in verband met § 155 sub *a*, *b* en *c* gesteld kunnen worden.

Wordt de afstand ten rechte binnen de vastgestelde grens geschat en ook het juiste vizier

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

aangegeven, dan laat men den man met dit vizier eenige malen op het doel aanleggen en aftrekken.

Ook kan de onderwijzer bevelen, dat het doel zich verwijdert, of nader bij komt, naarmate het binnen of buiten die grens was opgesteld, en geeft de soldaat het oogenblik aan, waarop het vuur moet gestaakt dan wel mag geopend worden.

2. SCHIETREGELS BETREFFENDE HET GEZAMENLIJK VUUR OP KLEINE AFSTANDEN.

§ 158. Met het kader moeten bij de oefeningen, die zich daartoe eigenen, de doelen, het te nemen vizier en het te kiezen mikpunt worden besproken.

Bij oefeningen op onbekende afstanden, wordt door hen, die het vuur zullen commandeeren, de afstand geschat en het vizier genoemd, dat in verband met de afmetingen van het doel het voordeeligst wordt geacht.

§ 159. Bij het gezamenlijk vuur geldt als regel, dat beneden de 200 M., naar gelang

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van de hoogte van het doel, met *standvizier* of *klep op 't voetstuk,* van 200 tot 300 M. met *klep op 't voetstuk* en van 300 tot 400 M. met *lange streep* gevuurd wordt.

Daar echter bij het doen of bij het afslaan van een stormaanval in de laatste gevechtsmomenten de vizierkleppen gewoonlijk niet meer met juistheid worden gesteld en dikwijls te hoog wordt geschoten, moeten de vizieren alsdan zoo min mogelijk worden gewijzigd. Daarom wordt dan reeds op 350 M. *de klep op 't voetstuk* en op 250 M. het *standvizier* genomen.

§ 160. Tegen *aanvallende* cavalerie wordt niet boven de 350 M. en in verband met de snelle verplaatsing van dat doel, bij voorkeur met het *standvizier* gevuurd.

3. SCHIETREGELS BETREFFENDE HET GEZAMENLIJK VUUR OP GROOTE AFSTANDEN.

§ 161. Het vizier van 400 M. wordt gebruikt voor de afstanden tusschen 350 M. en 450 M., dat van 500 M. voor de afstanden tusschen 450 M. en 550 M. enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 162. De schietoefeningen op groote (bekende en onbekende) afstanden moeten niet uitsluitend als eene oefening voor den troep in het schieten, maar ook en voornamelijk als eene oefening voor de officieren in de vuurleiding worden beschouwd.

De vuurleiders moeten hierbij leeren om onder verschillende omstandigheden de doelen onder het werkzame vuur hunner afdeelingen te nemen en gade te slaan, wat van dat vuur te verwachten is.

Hierdoor verkrijgen zij eenigen maatstaf om op het gevechtsveld te beoordeelen of de te verwachten vuuruitwerking tegen het verbruik der patronen opweegt.

§ 163. Het schatten van afstanden moet voornamelijk tegen bosch- en kampongranden beoefend worden; waar mogelijk, wordt van de aanwezige hulpmiddelen gebruik gemaakt.

§ 164. Langs wegen kunnen boomen en telegraafpalen als hulpmiddelen bij het schatten dienen.

§ 165. Tot het aflezen van afstanden kan van de kaart worden gebruik gemaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 166. In de nabijheid van ingeschoten artillerie geplaatst, moet men haar den afstand vragen.

§ 167. Bij deze oefeningen zal er tevens gelegenheid zijn te doen uitkomen, dat in de schemering, bij nevelachtig weer of bewolkte lucht en van de laagte naar de hoogte dan wel naar voorwerpen in de schaduw, dikwerf te vèr, daarentegen naar voorwerpen welke helder verlicht zijn of zich scherp tegen den horizon of den achtergrond afteekenen, zoomede over diepten, van de hoogte naar de laagte en over watervlakten vaak te kort geschat wordt.

§ 168. De schatting wordt voldoende aangemerkt, wanneer zij niet meer dan 50 M. van de werkelijkheid verschilt.

§ 169. Met de opgave van de schatting noemt de officier tevens het vizier, waarmede hij zou doen vuren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI.

PREMIËN, PRIJSSCHIETEN EN ONDERSCHEIDINGSTEEKENEN.

---

§ 170. Behalve het streven, dat bij elk soldaat moet bestaan om scherpschutter te worden en te blijven, wordt de belangstelling in de oefeningen opgewekt en levendig gehouden door het toekennen van premiën en onderscheidingsteekenen.

§ 171. Bij elke oefening der scherpschutters stelt de compagniescommandant de voorwaarde vast, waarop door hen eene kleine premie kan worden behaald.

§ 172. Na elke oefening der 2e klasse, waarbij aan de door den compagniescommandant te stellen voorwaarde voldaan is, zoomede in de 1e klasse, na elken overgang tot eene volgende oefening, wordt in den regel eene *kleine* — bij den overgang van de 2e naar de 1e klasse eene groote premie toegekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 173. Tot onderscheiding van de schutters, die bij het prijsschieten de meeste punten behalen, worden voor rekening van den lande schietprijzen verstrekt.

Deze prijzen worden in vier soorten onderscheiden:

a. 1e soort, waarde *f* 5.— (fig. 23) wordt verstrekt aan schutters, die voor de 1e maal een schietprijs behalen;

b. 2e soort, waarde *f* 7.50 (fig. 24) wordt verstrekt aan schutters, die voor de 2e maal een schietprijs behalen;

c. 3e soort, waarde *f* 10.— (fig. 25) wordt verstrekt aan schutters, die voor de 3e maal een schietprijs behalen;

d. 4e soort, waarde *f* 15.— (fig. 26) wordt verstrekt aan schutters, die voor de 4e maal een schietprijs behalen.

§ 174. Het aantal schietprijzen wordt *korps- of detachementsgewijze* berekend naar de deelnemers, op het terrein present, en bedraagt:

voor 3 tot en met 5 schutters, 1 prijs;
» 6 » » » 10 » , 2 prijzen;
» 11 » » » 15 » , 3 » »

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en zoo telkens voor ieder vijftal of gedeelte van een vijftal één prijs meer.

Bij detachementen, waar geen drie man tot prijsschieten gerechtigd zijn, blijft dit achterwege.

§ 175. Ten einde de prijzen op den dag van het prijsschieten te kunnen uitreiken, zullen de afdeelings- en gewestelijke militaire commandanten vóór den 1sten October een aanvraag aan het Departement van Oorlog aanbieden voor het vermoedelijk benoodigd aantal prijzen.

Na afloop van het prijsschieten zullen deze prijzen op een staat, in duplo, model Lr. C. verantwoord worden en de overcompleete aan het Departement van Oorlog worden teruggezonden.

§ 176. Aan het prijsschieten nemen deel de scherpschutters en de schutters, die in de 5e of in eene hoogere oefening der 1e klasse zijn, zoomede de schutters, die *gedurende het schietseizoen* ingevolge § 114 of § 116 tot de 1e oefening der 1e klasse werden teruggebracht. Manschappen, die sedert het vorige prijsschieten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

één der schietprijzen, welke zij ingevolge § 186 moeten dragen, hebben verkocht, zijn van den wedstrijd uitgesloten.

Bij de strafdetachementen geschiedt het prijsschieten alleen door het vaste kader en de manschappen van het bewakings-detachement.

Militairen, die gerechtigd zijn aan het prijsschieten deel te nemen, mogen daarin niet door wacht- of andere diensten worden verhinderd.

§ 177. Aangezien het prijsschieten ten doel heeft den lust en ijver voor het schieten op te wekken, zal het ook met den meest mogelijken militairen luister geschieden en de dag, waarop het plaats heeft, een feestdag voor de mindere militairen zijn.

§ 178. De feestelijkheden, waarvoor de afdeelings- en gewestelijke militaire commandanten, in verband met den stand der cantinefondsen, gelden beschikbaar zullen stellen, worden door den korps- of detachementscommandant vastgesteld.

Gewoonlijk benoemt hij eene commissie van officieren, die met de regeling, het toezicht, enz. belast is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 179. Tot het prijsschieten rukt het korps in zijn geheel uit; de deelnemers aan den wedstrijd zonder ransels.

§ 180. Met inachtneming van het hieronder bepaalde, heeft het prijsschieten compagniesgewijze plaats. Voor elk vijftal deelnemers ontvangt de compagnie één schietprijs; de overblijvende schieten bij één der aanwezige compagnieën, waarbij er op gelet wordt, dat de verhouding tusschen het aantal deelnemers en het aantal prijzen zooveel mogelijk gelijk blijft en de wedstrijd niet onnoodig gerekt wordt.

Aan deze compagnie worden ook de overschietende prijzen toegekend.

Welke schutters bij eene andere compagnie schieten, wordt door loting uitgemaakt.

Bedraagt b. v. het aantal deelnemers:

bij de	1e	compagnie	4	8 prijzen,
» »	2e	»	7	
» »	3e	»	10	
» »	4e	»	18	

dan schieten van de 2e compagnie 2 en van de 4e compagnie 3 man bij de 1e; de 2e compagnie ontvangt *één* prijs, de 4e *drie* en de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1e en 3e elk *twee* prijzen (2e, 3e en 4e, 1: 5, 1e, 1: 4½).

Bedraagt het aantal deelnemers:

bij de	1e	compagnie	1
»	» 2e	»	10
»	» 3e	»	15
»	» 4e	»	12

} 8 prijzen,

dan schiet de 1e compagnie bij de 4e; de 2e compagnie ontvangt 2 en de 3e en 4e elk 3 prijzen (2e en 3e, 1: 5, 4e 1: 4⅓.

§ 181. Bij den wedstrijd doen de schutters in *staande* houding 5 schoten op den afstand van 150 M. op de cirkelschijf. Het hoogste getal punten beslist; bij gelijk aantal punten wordt met drie schoten overgekampt.

Met minder dan 12 punten kan echter geen prijs behaald worden.

Kan dientengevolge bij eene compagnie een der haar toegewezen prijzen niet worden uitgereikt, dan kent de korps- (detachements-) commandant dien prijs toe aan den schutter van een der andere compagnieën, die met 12 of meer punten geen prijs heeft verworven, en wel aan hem, die het hoogst aantal punten heeft geschoten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Valt ook bij andere compagnieën geen schutter in de termen, dan wordt de prijs niet uitgereikt en als overcompleet beschouwd. Kan bij eene compagnie of een detachement der Garnizoens-infanterie een prijs niet worden toegekend; dan wordt hij eveneens als overcompleet beschouwd.

§ 182. Ten einde voor het nauwkeurig aanwijzen van de schoten te waken, wordt bij het prijsschieten op elke baan een officier bij den dienst in den waarnemingspost ingedeeld.

§ 183. Ook gedurende het prijsschieten moet op het schietterrein stilte heerschen.

§ 184. De prijzen worden op het terrein uitgereikt, uitgezonderd aan manschappen in de 2e klasse van militaire discipline, die den behaalden prijs eerst na ontslag uit die klasse ontvangen.

§ 185. Bij het teruggaan naar het kampement marcheeren de winners van prijzen vóór het hoofd der colonne onmiddellijk achter de muziek.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 186. De schietprijzen worden op de linkerborst gedragen.

Een schutter, die voor de 2e, 3e of 4e maal een prijs behaalt, draagt dezen respectievelijk met den 1en, 2en of 3en, wordende dus in deze gevallen twee schietprijzen gedragen.

Voor de 5e, 6e, 7e of 8ste maal een prijs behalende, ontvangt hij weder een schietprijs der 1ste, 2e, 3e of 4e soort en draagt hij de laatstverkregene met die van de 3e en 4e soort, welke hij het eerst verwierf.

Een schutter, den schietprijs eener hoogere soort behalende kan, desverkiezende, den prijs, welken hij alsdan niet meer gerechtigd is te dragen, voor $^2/_3$ der waarde aan het Departement van Oorlog inleveren. (Alg. Order No. 9 van 1881).

De voor $^2/_3$ der waarde ingeleverde schietprijzen kunnen door de vroegere bezitters- zoo zij zulks verlangen- tegen denzelfden prijs uit 's Lands voorraad worden terug ontvangen. (A. O. No. 7 van 1889).

§ 187. Bij eerste bevordering tot scherpschutter wordt aan den schutter de bij Tarief No. 46e bedoelde premie en het recht toegekend

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

tot het dragen van het bij Tarief N°. 24 bedoelde onderscheidingsteeken, dat voor rekening van den lande wordt verstrekt.

Is de man in de 2e klasse van militaire discipline, dan wordt de premie eerst na ontslag uit die klasse uitbetaald, te gelijk met de uitreiking van het onderscheidingsteeken.

Een scherpschutter, die tot eene lagere schietklasse teruggesteld wordt, verbeurt het recht op het dragen van het onderscheidingsteeken.

Dit recht wordt weer toegekend, indien hij andermaal tot scherpschutter wordt bevorderd, doch de premie wordt hem dan niet uitbetaald.

§ 188. Van de verkregen schietprijzen, van de bevordering tot, en de terugstelling van den scherpschutter wordt in het stamboek aanteekening gehouden, met de woorden:

Schietprijs { eerste / tweede / derde, enz. } maal in 18..

Scherpschutter, 1e maal, den..... 18..

Teruggesteld tot gewoon schutter den.... ..... 18..

Scherpschutter, 2e maal, den ..... 18..

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VII.

HET SCHIETREGISTER.

(MODEL LETTER A.)

§ 189. Behalve uit een titelblad, eene inhoudsopgave en eene alphabetische naamlijst, bestaat het schietregister uit:

1°. De staten, model Letter A^a, A^b en A^c, tot aanteekening van de uitkomsten der individueele schietoefeningen (Hoofdstuk IV).

Van militairen, die denzelfden naam en graad hebben, wordt het stamboeknummer onder den naam vermeld.

De naam wordt met rooden of zwarten inkt doorgeslagen, als de schutter van het folio wordt afgevoerd.

De data, waarop de man geschoten heeft, blijven buiten beschouwing.

De redenen van absentie worden naar gelang zij voorkomen, onder den naam met eene enkele letter vermeld, b. v. *w* (wacht) enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De schoten worden niet afzonderlijk gemeld; alleen het aantal punten wordt opgeteekend, dat in alle schoten *te zamen* bij dezelfde oefening verkregen is.

2°. De staat model Letter A[d], tot aanteekening van de gezamenlijke schietoefeningen en van de bij verschillende gelegenheden verbruikte patronen, zoomede van andere wetenswaardigheden, op de wijze als het model aangeeft.

§ 190. Op 1 Januari, 10 Januari en 1 Februari wordt respectievelijk door den compagnies-, den korpscommandant en den gewestelijken militairen commandant een staat, model Letter B, voor zooveel noodig voor de compagnieën en korpsen getotaliseerd en geresumeerd, aan de onmiddellijk boven hen gestelde autoriteiten ingediend.

In de verslagen der militaire commandanten van gewesten, waarin verschillende korpsen zijn gelegerd, moet elk korps afzonderlijk behandeld worden.

§ 191. Bij het Departement van Oorlog wordt een eindrapport opgemaakt, dat met de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

rapporten der 4 vorige jaren tot vergelijking aan den Commandant van het Leger wordt aangeboden.

§ 192. Bij overgang van militairen wordt op het extract-administratieboek aangeteekend: de schietklasse, zoomede voor de schutters 1e klasse, de oefening, waarin zij zijn, en voor de schutters 2e klasse, of zij reeds eenmaal de oefeningen dier klasse doorloopen hebben.

Bovendien *gedurende* het schietseizoen:

Voor de schutters 2e klasse:

de *oefening*, waarin zij zijn, en het totaal *aantal punten* in de vorige oefeningen reeds verkregen; b. v. $^{3}/_{27}$, d. w. z.: is in de 3e oefening en heeft in de twee vorige oefeningen te zamen 27 punten geschoten.

Voor de schutters 1e klasse:

of zij den *herhalingscursus* geheel doorloopen hebben, en zoo neen, dezelfde aanteekening als voor de 2e klasse.

Voor de scherpschutters:

of zij al dan niet reeds aan de *overgangsproef* hebben voldaan.

§ 193. Scherpschutters, zoowel als schutters

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1e klasse, die gedurende de overgangsproef worden overgeplaatst, worden overgegeven als die proef nog niet te zijn begonnen.

§ 194. Pupillen vervolgen bij overgang naar het Leger de schietoefeningen in de klasse en oefening, waarin zij bij het korps pupillen gekomen waren.

§ 195. Voor manschappen, die voor de eerste maal tot scherpschutter worden bevorderd, tijdens zij in de 2e klasse van militaire discipline zijn (§ 187.), wordt op het extract-administratieboek aangeteekend: »Heeft de premie ad. *f* 3. bij bevordering tot scherpschutter voor de 1e maal, wegens plaatsing in de 2e klasse van militaire discipline, nog niet ontvangen." Van de betrekkelijke korpsorder wordt een afschrift bij de overgangsstukken gevoegd.

§ 196. Het schietregister wordt vóór het begin van elk schietseizoen aangelegd en door een officier aangehouden.

§ 197. Voor de registers en staten, voor het schijfschieten benoodigd, wordt de indemniteit toegekend overeenkomstig het bepaalde bij Tarief No. 46e.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

MODELLEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1e klasse, die gedurende de overgangsproef worden overgeplaatst, worden overgegeven als die proef nog niet te zijn begonnen.

§ 194. Pupillen vervolgen bij overgang naar het Leger de schietoefeningen in de klasse en oefening, waarin zij bij het korps pupillen gekomen waren.

§ 195. Voor manschappen, die voor de eerste maal tot scherpschutter worden bevorderd, tijdens zij in de 2e klasse van militaire discipline zijn (§ 187.), wordt op het extract-administratieboek aangeteekend: »Heeft de premie ad. *f* 3. bij bevordering tot scherpschutter voor de 1e maal, wegens plaatsing in de 2e klasse van militaire discipline, nog niet ontvangen." Van de betrekkelijke korpsorder wordt een afschrift bij de overgangsstukken gevoegd.

§ 196. Het schietregister wordt vóór het begin van elk schietseizoen aangelegd en door een officier aangehouden.

§ 197. Voor de registers en staten, voor het schijfschieten benoodigd, wordt de indemniteit toegekend overeenkomstig het bepaalde bij Tarief N°. 46e.

PERPUSTAKAAN NASIONAL KL

MODELLEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Folio 2

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

	FOLIO.
Naamlijst	5
2e klasse	7
1e klasse	21
Scherpschutters	35
Staat Letter Ad	43

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

FOLIO 4

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

NAAMLIJST. (1)

Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.
A.		B.		C.	
		Bechler . . .	22.		
		Brandes . . .	22.		
		Baalman. . .	36.		
D.		G.		K.	
Deenen van .	22 9.	Grond	8.	Kruishaar. . .	8.24.
				Kromodjojo. .	9.24.
				Kasidin.	36.24.36

(1) Van militairen, welke denzelfden naam hebben, wordt de graad met een enkele letter achter den naam vermeld; hebben zij ook denzelfden graad dan het stamboeknummer onder den naam.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.
M.		N.		R.	
Meer, van der	8.	Nussmans. .	36.	Rasip	22.9.24.
Mangoedrono	22.				
Markhof. . . .	8.				
S.		T.		W.	
Schneider. . . .	8.24.	Tonnies . . .	22.36	Wiro.	24.
Samadie.	9.			Wongso . . .	36.
Stelling.	22.				
Sprandel. . . .	8.24				
Sidin	9.				
Salio	22.36.				

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETT. A[a].

2[e] KLASSE.

N.B. Dat de schutter de oefening in het snelvuur heeft doorloopen, wordt aangegeven door een † boven de plaats, waar het aantal punten, in de 5[e] oefening verkregen, aangeteekend wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.	Namen.	Folio's.
M.		N.		R.	
Meer, van der	8.	Nussmans. .	36.	Rasip	22.9.24.
Mangoedrono	22.				
Markhof. . . .	8.				
S.		T.		W.	
Schneider. . . .	8.24.	Tonnies . . .	22.36	Wiro.	24.
Samadie.	9.			Wongso . . .	36.
Stelling.	22.				
Sprandel. . . .	8.24				
Sidin	9.				
Salio	22 36.				

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETT. A[a].

2[e] KLASSE.

N.B. Dat de schutter de oefening in het snelvuur heeft doorloopen, wordt aangegeven door een † boven de plaats, waar het aantal punten, in de 5[e] oefening verkregen, aangeteekend wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2e KLASSE.

Namen en graden.	Nummers der oefeningen en geschoten punten.									Aanteekeningen.
	1	2	3	4	5 6	7	8	9	Totaal.	
Kruishaar. e. f. . .	11	12	7	12	† 2	12	8	14	78	naar folio 24.
w. h. h. a										
Van der Meer. e f.	15	12	9	9	4	—	—	—	49	1 Mei overgegeven.
w. enz										
Schneider. e. f. . .	9	11	6	11	† 0	12	10	15	74	
w. enz	15	14	9	9	† 4	11	13	13	88	naar folio 24.
Grond. e. f	12	10	9	4	† 0	15	10	7	67	
w. enz	13	9	10	5	† 2					
Sprandel. e, f. . .	—	—	11	9	† 3	11	6	9	76	1 April overgenomen 3/27; naar folio 24.
w. enz.										
Markhof. e. f. . .	—	—	—	—	† —	14	12	—	78	1 Juni overgenomen 6/52; 1 Juli overgegeven.
w. enz.										

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

2e KLASSE.

Namen en graden.	Nummers der oefeningen en geschoten punten.									Aanteekeningen.
	1	2	3	4	6 5	7	8	9	Totaal.	
Samadie. i. f. . . .	9	9	7	7	† 2	10	6	14	64	
w. enz.	11	14	7	5	† 3	9	9	12	70	
Kromodjojo. i. f.	15	13	10	11	† 2	11	11	11	84	naar folio 24.
w. enz.										
Sidin. i. f.	—	—	—	—	† 3	9	9	12	70	1 Mei overgenomen 5/37.
w. enz.	10	14	7	5	† 3	9	14			
Van Deenen. e. f.	12	10	10	9	† 4	10	11			van folio 22.
w. enz.										
Rasip. i. f.	11	12	9	10	† 3	11	10	10	76	van folio 22; naar folio 24.
w. enz.										

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Folio 10

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETT. A[b].

1e. KLASSE.

N.B. In de tweede rubiek wordt het nummer van de oefening ingevuld bij den aanvang van het schietseizoen en voor de schutters, die van andere compagnieën overkomen.

De bij verschillende gelegenheden en dezelfde oefening verkregen uitkomsten, worden in dezelfde rubriek aangeteekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Namen en graden.	Nummer.	Herhalingscursus. Nummers der oefeningen en geschoten punten.					Nummers,	
		3	5	7	9	Totaal.	I / 12	II / 8
Bechler, e. s. . . .	III.	15	7	15	8	45.		
w. enz.								
Tonnies, e. s. . . .	VIII.	12	6	13	5	36.		
w. enz.								
Brandes, e. k. . .	IX.	11	8	12	7	38.		
w. enz.							13	9
Stelling, e. f. . . .	IV.	10	7	11	7	35.		
w. enz.								
van Deenen, e. f.	II.	10	5	11	5	31.		
w. enz.								
Mangoendrono, i. f.	I.	9	7	12	8	36.	16	9
w. enz.								
Salio, i. s.	VII.	13	4	10	9	36.		
w. enz.								
Rasip, i. f.	II	11	5	9	4	29.		
w. enz.								

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Oefeningen der eerste klasse.								
aantal punten voor den overgang en geschoten punten.								Aanteekeningen.
III 6	IV 10	V 6	VI 10	VI 12	VIII 5	IX 17	X 27	
6	14	8	7-9-10	11—12	4			
					7	16—18	25—28	naar folio 36
						17	22—24	
7	9—10	5—6						
	8—11	6	7-9-8					10 September overgegeven.
								naar folio 9.
8	14	5—6	11	13	6	16		
				12	6	18	28	2 Mei overgenomen 4/35; naar folio 36.
								naar folio 9.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Namen en graden.	Nummers.	Herhalingscursus. Nummers der oefeningen en geschoten punten. 3	5	7	9	Totaal.	Nummers, I/12	II/8
Kasidin, i. f. .							15	8
w. enz. . .								
Kruishaar, e. f.							11—12	9
w. enz. . .								
Schneider, e. f.							12	7
w. enz. . .								
Sprandel, e. f.							10-11-12	6—6—8
w. enz. . .								
Kromodjojo, i.f.							12	8
w. enz. . .								
Rasip, i. f. . .							11—13	7—8
w. enz. . . .								
Wiro, i. f. . .	V.							
w. enz. . . .								

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Oefeningen der eerste klasse. aantal punten voor den overgang en geschoten punten.								Aanteekeningen.
III 6	IV 10	V 6	VI 10	VII 12	VIII 5	IX 17	X 27	
7	11	7	12	11—13	6	15—18	25—27	Van folio 36. naar folio 36.
5-5-4-6	9—11	5						Van folio 8.
	°							Van folio 8.
6	9-9-10							Van folio 8.
4—6	8—10	6	8—10					Van folio 9.
7								Van folio 9.
		6	9—11	10—12	4-4-5	15		15 Juli overgenomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

Folio 26

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETT. A^{c}.

SCHERPSCHUTTERS.

N.B. O.P. Overgangsproef.
K. Kopschijf.
B. In beweging zijnde schijf.
C. Cirkelschijf.
F. Figuurschijf.
2 F. Twee figuurschijven.
K.K. Kopschijf, kortelings te voorschijn komende.
D_1. Driemansschijf N°. 1.
D_2. Id. N°. 2.

De oefeningen worden ingevuld nadat zij voor de eerste maal gehouden zijn.

Wordt een oefening later herhaald, dan wordt het aantal geschoten punten weer in dezelfde rubriek opgeteekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Namen en graden.	OEFENINGEN EN			
	O. P. 27	K. 125 M.	B. 100 M.	C. 100 M.
Nussmans. e. k....	25-27	2-6	6-5	16-18-18
w. enz				
Baalman. e. f.....	26			
w. enz.....				
Kasidin. i. f.....	24-25-26			
w. enz.....				
Salio. i. s.....		6-5	5-6	17
w. enz.....				
Tonnies. e. s.....		6	5	17
w. enz.....				
Wongso. f.....		5		
w. enz.....				
Kasidin. i. f.....				18
w. enz.....				

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

GESCHOTEN PUNTEN.				Aanteekeningen.
2F.200M.	C. 150 M.	K.K.75M.	D. 300 M.	
8-7	27-30-26	4-6	6-7	
				6 Maart overgegeven.
				naar folio 24.
	28-29		7	van folio 22.
	28		6	van folio 22.
6	30			1 October overgenomen.
		5		van folio 24.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETTER A[d].

N.B. De 14[e] rubriek wordt alleen voor de gezamenlijke schietoefeningen ingevuld.

Onder sterkte van de geweerdragenden rubriek 16 moet worden verstaan: de sterkte, present en absent, volgens het dagelijksch rapport, der militairen, die aan de schietoefeningen met het geweer behooren deel te nemen.

Getotaliseerd worden de cijfers uit de 4[e](1), 5[e](1), 6[e](1), 7[e](1), 8[e](1), 10[e](1), 11[e](1), 12[e], 13[e], 15[e] en 16[e] rubriek.

De rubrieken 4, 5, 6, 7 en 8 worden ingevuld met het verkregen aantal (dus niet in procenten uitgedrukt).

Onder de verschoten patronen zijn de door de officieren bij de laatste gelegenheid verbruikte munitie, de proefschoten, enz. begrepen.

Procenten worden in geheele getallen uitgedrukt, wetenswaardigheden, welke van belang zijn tot invulling van den staat Model Letter B in de rubriek »Toelichtingen" vermeld.

De aanteekeningen omtrent de gezamenlijke schietoefeningen zijn slechts voorbeelden, geen leiddraad.

(1) Voor elk munitiemerk afzonderlijk.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1 Datum.	2 Oefening.	3 Merk der munitie.	Gescheurde of gebroken hulzen. (a) 4 Lengte.	5 Breedte.	6 Weigeringen.	7 Gescheurde of gebroken hulzen, welke door den geweermaker moesten verwijderd worden.	8 Gasontsnappingen.
	Individueel.						1
	Individueel. Velddienst.						
	Salvovuur in gesloten orde met groepen.						
	Salvovuur in gesloten orde met sectiën.						
	Salvovuur in gesloten orde met groepen.						
	Salvovuur in gesloten orde in carré.						2
	Vuur in verspreide orde met sectiën.						
	Salvovuur in gesloten orde met pelotons op vier gelederen.						

(a) De scheuren, welke gelegen zijn voor het fleschvormig gedeel

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

9 Verwondingen.	Verschoten patronen.		12	13	14	Sterkte der geweer dragenden.	
	10 Losse.	11 Scherpe.	Ingeleverde ledige hulzen.	Totaal aan premiën uitbetaald.	Door de geheele compagnie verkregen % treffers.	15 Op het terrein.	16 Volgens de controle.
Eur. fus. A., Alg Stb. N°. . . . ., tengevolge van gasontsnapping.							

elte, worden buiten beschouwing gelaten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TOELICHTI

De gasontsnapping en daardoor ontstane verwonding moet word

De weigeringen moeten worden toegeschreven aan:

Doel: een sectiefront 1.10 M. hoog en 8 M. breed (knielende
Houding: *Staande.*
Doel als voren. Afstand 300 M. Vizier: aanvankelijk *Klep op*
kogels aansloegen, werd *Lange streep* genomen. Houding: *K*
Doel: een sectiefront van 0.5 M. hoog en 8 M. breed (liggend
Houding: *Knielende.*
Doel: een sectiefront 1.60 M. hoog en 8 M. breed (staande se
Staande.
De beide gasontsnappingen moeten worden toegeschreven aan
Doel: Twee met 8 passen tusschenruimte geplaatste schijven 1.
op ongeveer 40 M. achter — en eenigszins buitenwaarts daarvan —
De sectiën gingen op 400 M. in *gesloten* groepen over en werd
vuren, tot op ongeveer 200 M., gaven op dien afstand *drie*
met sprongen voorwaarts, waarbij tirailleurvuur werd gegeven
Doel: (een sectiefront 1.10 M. hoog (knielende sectie). Afstand
daarna het tweede met 400 M. Het procent treffers bleek bij

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

NGEN.

n geweten aan:

sectie). Afstand 200 M. Vizier: *Klep op 't voetstuk.*

voetstuk, toen bij het eerste salvo bleek, dat zeer veel
ielende.
sectie). Afstand: 200 M. Vizier: *Klep op 't voetstuk.*

ie). Afstand: 100 M. Vizier: *Standvizier.* Houding:

0 M. hoog en 8 M. breed (geknielde verspreide groepen),
2 schijven 0.5 M. hoog en 4 M. breed (liggende soutiens).
n later verspreid en geopend. Zij marcheerden, zonder te
oepsalvo's met *Klep op 't voetstuk* en rukten vervolgens
met *Standvizier.*
400 M. Vizier: het eerste peloton met *Lange streep,*
het tweede peloton het grootst te zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1	2	3	Gescheurde of gebroken hulzen. (a)		6	7
Datum.	Oefening.	Merk der munitie.	4 Lengte.	5 Breedte.	Weigeringen.	Gescheurde of gebroken hulzen, welke door den geweermaker moesten verwijderd worden.
	Vuur in verspreide orde met sectiën.					
	Salvovuur in gesloten orde met groepen.					
	Salvovuur in gesloten orde met de geheele compagnie op vier gelederen. Vóóroefening met scherpe patronen.					

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

7	8	9	Verschoten patronen.		12	13	14	Sterkte der geweer dragenden.	
ken hulzen, welke door den geweermaker moesten verwijderd worden.	Gasontsnappingen.	Verwondingen.	10 Losse.	11 Scherpe.	Ingeleverde ledige hulzen.	Totaalaan premiën. uitbetaald.	Door de geheele compagnie verkregen % treffers.	15 Op het terrein.	16 Volgens de contrôle.
		Transport							
		Totaal							

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Sterkte der geweer dragenden.			
15 Op het terrein.	16 Volgens de controle.		TOELICH
		Doel: twee met 20 passen tusschenruimte opgestelde en 0 5 M. hoog was (verspreide groepen). Op ± 100 M voorstellende een gedeelte der reserve in beweging. De van de voorste schijven werd in gesloten groepen opge *op 't voetstuk* bevolen. Nadat één patroon verschoten opgerukt, waarbij met *Klep op 't voetstuk* en later, na werd gegeven.	
		Er was bevolen alleen op de voorgestelde tirailleurs te vu	
		Doel: een zeker aantal driemans- en figuurschijven, n bende, welke met het blanke wapen aanvalt.	
		Afstand: 75 M. Vizier: *Standvizier*. Houding: *Staande*	
		Er werd beurtelings door een gedeelte der manschappe gesloten kring stond.	
		Doel: 2 schijven op 32 M. achter elkander, elk 1.60 Houding: *Staande*.	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

17

ELICHTINGEN.

gestelde en 8 M. breede schijven, waarvan de een 1.10 M. en de andere ± 100 M. midden daarachter een schijf 1.60 M. hoog en 4 M breed, eging. De sectiën marcheerden gesloten naar het doel; op ongeveer 250 M. oepen opgelost en onmiddellijk daarna verspreid en tirailleurvuur met *Klep* erschoten was werd *ophouden met vuren* gecommandeerd en met sprongen later, nadat de groepen geopend waren, met *Standvizier* tirailleurvuur

lenrs te vuren de reserve telde . . . . treffers.
chijven, naast en achter elkander geplaatst, voorstellende een Inlandsche

: *Staande.*
anschappen gevuurd, terwijl de groep om haar commandant in een half

, elk 1.60 M. hoog en 12 M. breed. Afstand: 700 M. Vizier: 700 M.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETTER B.

e BATALJON INFANTERIE. e COMPAGNIE.

Sterkte op het einde van het schietseizoen { Scherpschutters . . . . . / In de 1e klasse . . . . . / In de 2e klasse . . . . . }

Totaal . . . . .

Totaal generaal van rubriek 15, staat Letter Ad.

Totaal generaal van rubriek 16, staat Letter Ad.

(N. B. Waar de verhouding der totalen van de rubrieken 15 en 16 bijzonder ongunstig is, b. v. waar de man meer dan 2 van de 5 oefeningen heeft gemist m. a. w., waar bij de schietoefeningen gemiddeld minder dan 60% van de sterkte present is, moeten de redenen daarvan in dezen staat vermeld worden).

OPMERKINGEN nopens het gebruik en de inrichting van het wapen en voorgekomen beschadiging ten gevolge van het schieten; óf, en zoo ja, waarom sommige soorten van schietoefeningen niet gehouden zijn; wat tot verbetering van het schietterrein zou kunnen worden gedaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

OPGAVE VAN HET AANTAL:

Verschoten patronen (1) gasontsnappingen(1) en daardoor veroorzaakte verwondingen; gescheurde (2) (gebroken) hulzen (1) en weigeringen (1); gescheurde (gebroken) hulzen, welke door den geweermaker moesten verwijderd worden (1), een en ander met vermelding van het merk der munitie en de reden of vermoedelijke reden waaraan het ongerief te wijten was.

Kort verslag betreffende de kamerschietoefeningen.

. . . . . den 1n Januari 18 . .

De compagnies- (detachements-) commandant,

---

[1] Voor hetzelfde munitiemerk worden deze opgaven getotaliseerd vermeld.

[2] Afzonderlijk moeten worden vermeld de scheuren in de lengte en die in de breedte.

De scheuren welke gelegen zijn vóór het fleschvormig gedeelte der huls worden buiten beschouwing gelaten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MODEL LETTER C.

.....MILITAIRE AFDEELING OP JAVA.

Nominatieve opgave der onderofficieren en manschappen, die bij het prijsschieten in 18..... een prijs hebben behaald.

Korps.	Sterkte aan scherpschutters en schutters 1e klasse, die deelnamen aan den wedstrijd; aantal toegekende prijzen.	Alg. Stamb. Nummer.	Namen.	Graden.	Scherpschutter of schutter 1e klasse.	Prijzen. 1e soort.	2e soort.	3e soort.	4e soort.	Toelichtingen.
Bat. Infanterie.	13	15673	Bart. ..	E. Serg.	S. S.		1			1e soort in 1886.
	Sch. Sch.	8343	Kans. .	E, Fus.	S. S.	1				
		14759	Bruins..	id.	S. S.			1		2e soort in 1885.
	14	67380	Kromo..	Inl. Korp	1ekl.	1				
	Sch. 1e kl.	73241	Kario...	id.	1ekl.	1				
	6 prijzen.	54623	Wirio...	Inl. h.bl.	1ekl.	1				
Garn. Comp. te.....	4									
	Sch. Sch.	7970	DeVries.	E. Korp.	S. S		1			1e soort in 1886.
	8	12345	Albers..	E. Fus.	S. S.	1				
	Sch. 1e kl.	69734	Wongso.	Inl. id.	1ekl.	1				
	3 prijzen.									
				Totaal		6	2	1		

Afgegeven voor $\frac{\text{origineel}}{\text{duplicaat}}$

....., *den* .....18.....

De Commandant der .... Militaire Afdeeling op Java, onder aanteekening, dat de bovenvermelde schietprijzen behoorlijk zijn ontvangen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

(1/20).

Fig.7.
(1/10).

Fig.12.(1/1).

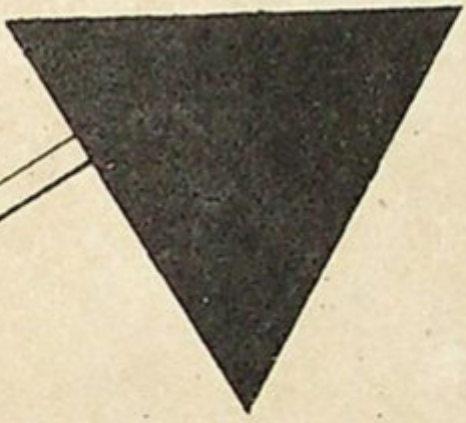

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Kebudajaan Indonesia

Pl. I

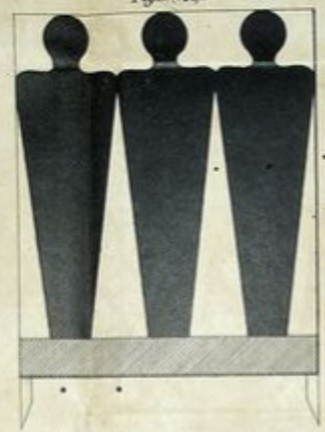

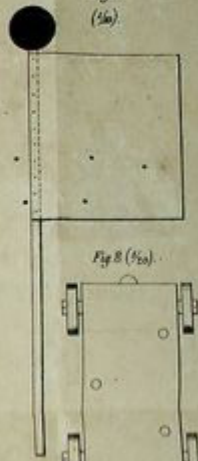

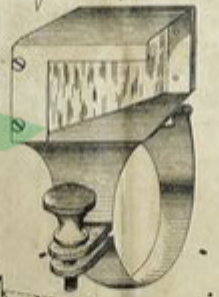

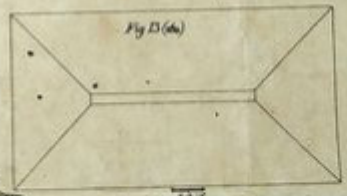

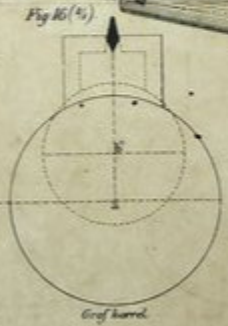

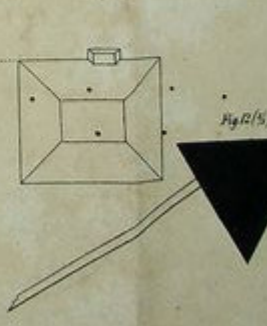

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PI. II.

Fig. 25 (1/1)

Fig. 26 (1/1)

Fig. 23 (1/1).

Fig. 27. Baan en spreidingskegel van het „Standvisier".

Schaal voor de horizontale afstanden 1:625, voor de verticale 1:20.

Doorsneden (trefvlakken) van de kegels en het doel 1:20.

Fig. 28. Baan en spreidingskegel van het vizier „Klep op 't voetstuk".

Schaal voor horizontale afstanden 1:1000, voor de verticale 1:20.

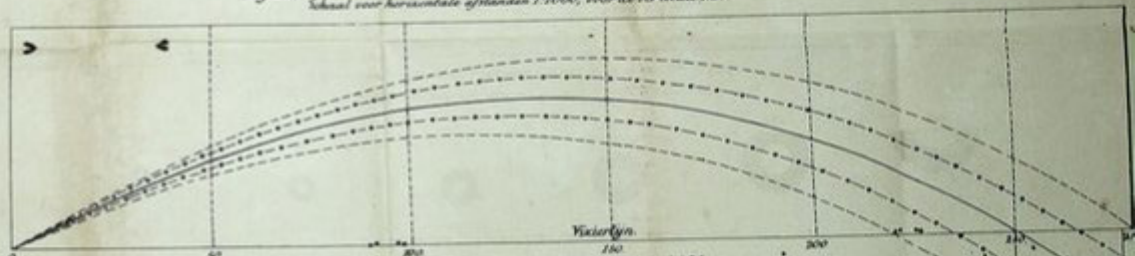

Doorsneden (trefvlakken) van de kegels en het doel 1:20.

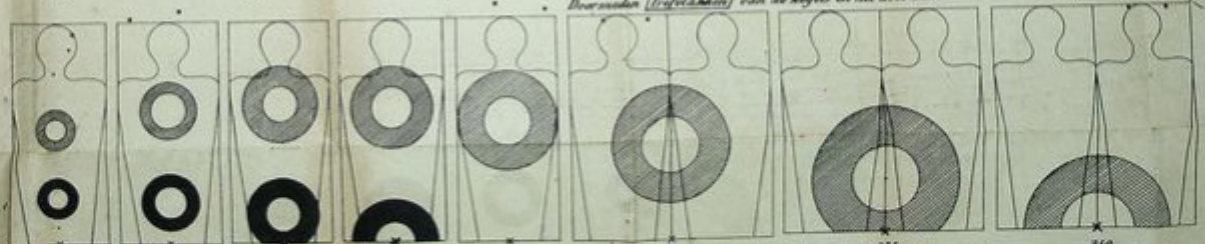

Fig. 26 (1/1)

Trefvlak bij gebruik van het „Standvisier".

Trefvlak bij het gebruik van „Klep op 't voetstuk".

Binnen den kleinsten cirkel van het trefvlak liggen de 50 %.

beste schoten; de groote cirkel van het trefvlak bevat 94 %.

treffers. Het gemiddeld treffpunt ligt in het middelpunt.

Gemiddelde kogelbaan.

Grenzen der 50 % spreiding.

Grenzen der 94 % spreiding.

Mikpunt.

Pl. III.

Fig. 29. Baan en spreidingskegel van het vizier „Lange streep"
Schaal voor de horizontale afstanden 1:1875, voor de verticale 1:30.

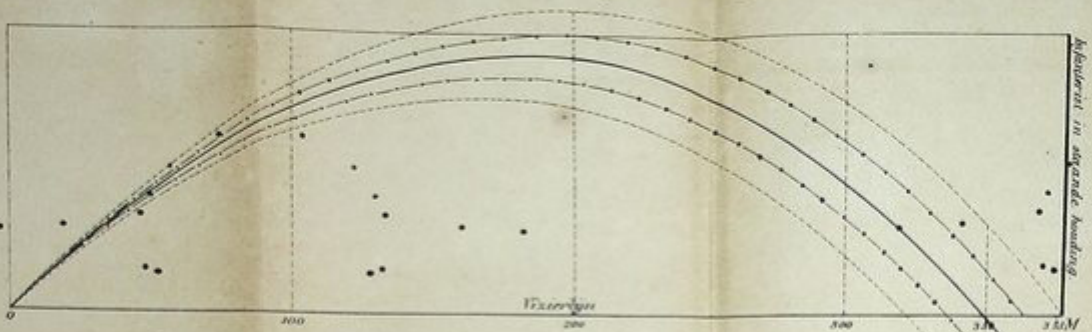

Doorsneden (trefvlakken) van de kegels en het doel 1:30

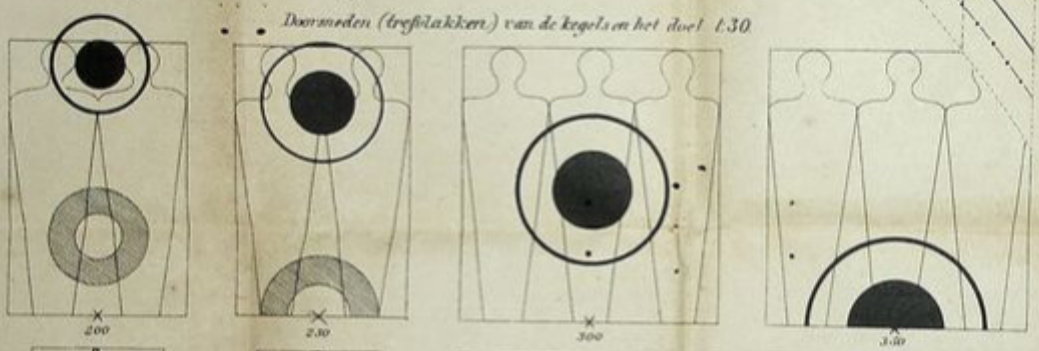

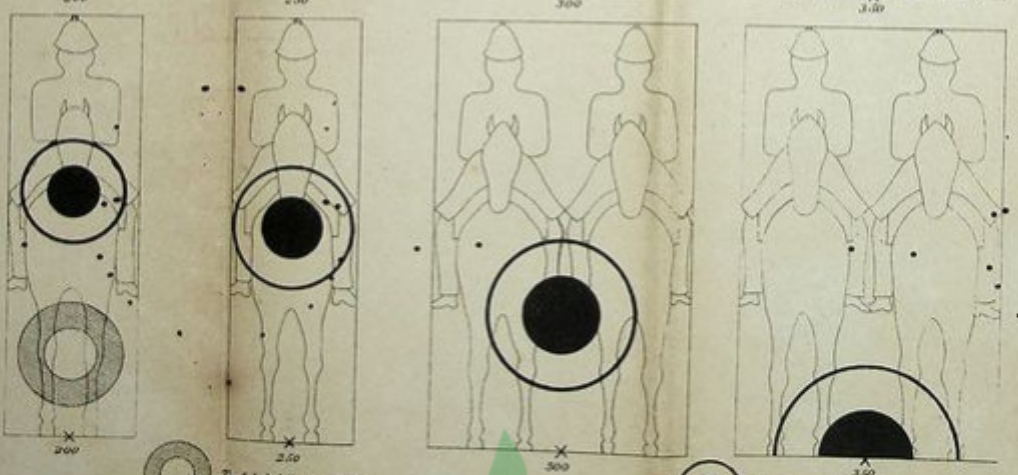

Trefvlak bij gebruik van „Kegel 1e verlaatuk"

× Midpunt.

Trefvlak bij gebruik van „Lange streep"

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

aasch Genootschap
ten en Wetenschappen"

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA